

स्नेहबंध

गुढीपाडवा विशेषांक
मे २०२२

“आपले मंडळ”
Maharashtra Mandal of Detroit

The Future of Coatings

Dhake
Industries

GLOBAL SUPPLIER OF COATINGS FOR PLASTICS AND METALS

Dhake Industries offers a wide range of products for Interior and Exterior Automotive Applications as well as other Non-Automotive Applications. Our products are custom formulated to meet the

most stringent requirements of any market

- **Known in the Industry for Unsurpassed Technical Capabilities**
- **Leader in Metallic Paint Development for Auto Interiors**
- **Rapid Product Development with Custom Formulations to Meet Market and Customer Specific Requirements**

Please contact us for more information

Various Paint Technologies

- 2K Monocoat
- 2K Base/Clear
- 1K Waterbase
- 2K Waterbase
- One-Coat over TPO/PP
- Adhesion Promoters
- Laser-Etchable Coatings
- Soft-Touch Coatings
- Chrome-Look Coatings
- In-Mold Coatings
- Hydrographics Clearcoats
- Metallic Coating Finishes
- Non-Metallic Coating Finishes
- Much Much More...

Dhake
Industries

Global Headquarters

15169 Northville Rd.
Plymouth, MI 48170

734-420-0101

www.dhakeindustries.com

स्नेहबंध

अनुक्रमणिका

अनु.क्र.	लेख / कविता - नाव	लेखक / कवी	पृष्ठ क्र.
१	संपादकीय	संपादक : संजय मेहेदळे	४
२	रणरागिणी	बाळकृष्ण पाडळकर	५
३	अक्षय गाणे, अभंग गाणे	सुरेश नायर	१४
४	कविता	मूळ कवी : श्री पारसपत्की अनुवाद : अमित क्षीरसागर	१७
५	कृतज्ञता... 'Thank You' to...	छाया वेदपाठक	१८
६	ट्रॉय मराठी शाळा	विद्यार्थी	२३
७	ज्वारीच्या फुलक्यांचे wrap	बागेश्री नाईक	२६
८	येशील ना रे चंद्रा - कविता	विसु पटवर्धन	२७
९	गुढीपाडव्याच्या हार्दिक शुभेच्छा!!	कॅटन मराठी शाळा	२८
१०	उदंड औक्ष	डॉ. वीणा शहा	२९
११	कोरोना आणि एक प्लेट भजी	अभिजित जोगदेव	३१
१२	Pandemic मध्ये काय शिकलो..	योगेश औंधकर	३४
१३	श्रीमंत आशा	वसुधा टाकळकर	३७
१४	Quarantine च्या फेऱ्यात!!!!	शमा सुखटणकर	४२
१५	Astrophotography - The Art of Light	Devesh Pande	४५
१६	Takeaway from first week of सत्संग	संजय मेहेदळे	४८
१७	गैरसमज - कविता	पूनम तोरगल	५०

संपादक :
ज्योत्स्ना दिवाडकर
संजय मेहेदळे

मुखपृष्ठ, रचना व मांडणी :
स्नेहा नाफड - विपट

मुखपृष्ठ सहाय्य :
गौरी अलाटे

लेखकांना, चित्रकारांना आणि वाचकांना संपूर्ण मतस्वातंत्र्य देण्यात आले आहे. लेखांतून व चित्रांतून व्यक्त झालेल्या मतांशी संपादक किंवा आपण सहमत असूच असे नाही, तेंव्हा आपण हा अंक केवळ "मनोरंजनासाठी" आहे अशी अपेक्षा ठेवून वाचावा, ही विनंती!

स्नेहबंध

संपादकीय नमस्कार मंडळी,

नवीन वर्षाचा पहिला 'In Person' कार्यक्रम होणार होणार म्हणून खूप अपेक्षा ठेवलेल्या संक्रांतीच्या प्रोग्रॅमने अखेर कोरोनाच्या पुन्हा नव्याने उद्भवलेल्या प्रादुर्भावापुढे हार पत्करली आणि आपल्या मंडळाने कार्यक्रम रहित केला..... आणि त्याचबरोबर आम्हालाही 'स्नेहबंध'चा अंक न छापताच बासनात गुंडाळून ठेवावा लागला.

अगदीच नाही म्हणायला, मंडळाच्या सहकार्याने, नुकत्याच झालेल्या 'अश्रुंची झाली फुले' या नाटकाचं औचित्य साधून; आम्ही संक्रांतीच्या वेळेस छापू न शकलेला अंक घेऊन मंडळाच्या वाचक सभासदांच्या भेटीस आलो होतोच. पण ही भेट काही खरी नाही. मंडळाचा कार्यक्रम म्हणजे कसा भरगच्च असतो! मंडळाच्या कार्यकर्त्यांची, सभासदांची सकाळपासून लगबग चालू असते... एकीकडे गप्पा आणि चहा चालू असतो.... आपल्या स्पॉन्सर्सचे, काही विक्रेत्यांचे स्टॉल्स लागलेले असतात.... आणि रजिस्ट्रेशनच्या डेस्कवर ठेवलेला 'स्नेहबंध'चा अंक घेऊन लोकांची पावले कार्यक्रमासाठी ऑडीटोरियमकडे किंवा भोजनासाठी कॅफेटेरियाकडे वळत असतात.

'कार्यक्रम एकदा रद्द करावा लागला' म्हणून हार न मानता पाडव्याचा कार्यक्रम In Person करायचाच या जिद्दीने पेटलेल्या मंडळाच्या कार्यकर्त्यांनी पुन्हा एकदा कंबर कसली. संक्रांतीच्या कार्यक्रमासाठी म्हणून ठरवलेल्या 'संगीत नाट्यसंपदा' नाटकाच्या तालमी पुन्हा नव्या जोमाने सुरु झाल्या. आणि याचबरोबर कार्यक्रमाच्या वेळेस 'स्नेहबंध'चा अंक वाचकांच्या भेटीस घेऊन येण्यासाठी आपल्याच लेखक, कवींच्या साहित्याचा ओघ आमच्याकडे येण्यास सुरुवात झाली.

Vaccinations झाली, Booster चे डोस झाले; तरीही कोरोना आपले अस्तित्व जाणवून देत आहेच..... आणि त्याचे पडसाद आपल्या दैनंदिन जीवनावर कमी-अधिक प्रमाणावर उमटत आहेत. असं असतांना आलेल्या लेखांमध्येही त्याचं प्रतिबिंब न उमटलं तरच नवल! दोन वर्षांहून अधिक काळ कोरोनाशी चाललेल्या लढ्याच्या बरोबरीनेच झूम कॉल्स, Virtual कार्यक्रम अशा नवीन गोष्टींचा आपण जसा स्वीकार केला; तशीच नवी झुळूक घेऊन काही नवीन लेखकांचे वेगळ्या विषयांवरचे लेखही आम्हाला मिळाले आहेत. याचबरोबर 'नेहमीच्या यशस्वी' लेखकांनी सुद्धा आपापले लेख पाठवून 'स्नेहबंध'सोबत असलेला आपला स्नेह बंद न पडू देता अधिकच वृद्धिंगत केलेला आहे. संपादक मंडळातर्फे या सर्वांचे आम्ही मनःपूर्वक आभारी आहोत.

स्नेह असाच असू द्यावा ही विनंती!!

आपला विश्वास,
संजय मेहेंदळे
संपादक, स्नेहबंध मासिक
फोन - (734)-658-0007

ई-मेल - sanjay.a.mehendale@gmail.com

बालाघाट तसे निसर्गरम्य गाव. सातपुड्याच्या छायेत वसलेले, उत्तर-पूर्वेकडे कान्हा अभयारण्य, पश्चिमेकडे पंच अभयारण्याच्या कुशीत, वैनगंगेच्या तीरावर वसलेले बालाघाट फार मोठे शहरही नव्हते की लहान गावही नव्हते. पंधरा-सोळा लाख वस्ती असलेल्या या गावात सगळ्या समाजाचे लोक एकोप्याने राहत होते. मराठी भाषिक समाज महाराष्ट्राशी, विशेषतः नागपूर, विदर्भाशी बालाघाटच्या सांस्कृतिक संबंध टिकवून होते. जरी नर्मदा, वैनगंगेच्या अवती-भोवतीचे जंगल रेन-फॉरेस्ट नसले तरी हिरवागार घनदाट झाडे असणारा परिसर बालाघाट भोवती बाराही महिने असे. या घनदाट जंगलात वन्य श्वापदांचा सहज वावर असे. बालाघाटच्या उत्तरेला पसरलेले प्रसिद्ध कान्हा अभयारण्य पट्टेरी वाघांसाठी प्रसिद्धच होते. “मोगली” या पात्राची कल्पना, “जंगल बुकच्या” निर्मात्याला हे जंगल पाहिल्यानंतरच सुचली अशी वदंता आहे.

आजही बालाघाट-शिवणी अथवा बालाघाट-जबलपूर महामार्गावर बऱ्याच वेळा पट्टेरी वाघाने वाहतूक खोळंबून धरण्याचा अनुभव प्रवाश्यांना नवीन नाही. पूर्वी सातपुडा रांगांवर पडणाऱ्या पावसामुळे नर्मदा-वैनगंगा दुथडी वाहू लागल्या; म्हणजे वैनगंगेच्या काठावर वसलेला बालाघाटच्या परिसर कित्येक वेळा जलमय होत असे. अलीकडे बांधलेल्या गोसखुर्द मातीच्या धरणामुळे बालाघाट परिसर जलमय झाल्याचे प्रमाण बरेच कमी झाले आहे.

अशा या बालाघाट शहरात शिवनीकर कुटुंब बऱ्याच वर्षांपासून राहत होते. शहराच्या मध्यवर्ती ठिकाणी असलेल्या कॉलनीत या कुटुंबाचा प्रशस्त बंगला होता. कुटुंबाचे प्रमुख रामचंद्रावर शिवनीकर बालाघाटमधल्या एका प्रख्यात कॉलेजमध्ये ज्येष्ठ प्राध्यापक होते, त्यांच्या पत्नी मंगला शिवनीकर या देखील त्याच कॉलेजमध्ये सहप्राध्यापिका पदावर काम करीत होत्या. या कुटुंबाची एक मुलगी आणि एक मुलगा सुरभीनगर मधील इंग्रजी माध्यमातल्या शाळेत शिक्षण घेत होते. रामचंद्रावर यांचे निवृत्त आई-वडील बालाघाटापासून दहा किलोमीटर अंतरावर असलेल्या हट्टा या खेड्यात राहून शेती हा वडिलोपार्जित व्यवसाय करीत होते.

सुरभीनगरमध्ये असलेल्या शाळेतून बारावी परीक्षेत दरवर्षी किमान दोन-तीन तरी टॉपर असत. रामचंद्रावांची मुलगी अरुंधती बारावीच्या वर्गात शिकत होती आणि मुलगा दहावीच्या वर्गात होता. अरुंधती एक हुशार, सर्वगुणसंपन्न मुलगी होती. जशी शिक्षकाची तिच्याकडून मोठी अपेक्षा होती तशीच रामचंद्रावर आणि मंगलाताई यांनाही खात्री होती की अरुंधती आगामी बारावीच्या परीक्षेत शाळेचे नाव उज्वल केल्याशिवाय राहणार नाही. अरुंधतीला अभ्यासाशिवाय खेळात, समाजसेवेत विशेष रस होता. कॉलनीत एक छोटेखानी क्लब स्थापन करून तिने मुला-मुलींना योग-साधनेचे प्रशिक्षण देण्याची योजना राबवली होती. ह्या क्लबचा उद्देश एवढाच की मुला-मुलींनी त्यांच्या आरोग्याविषयी जागरूक रहावे, निरोगी रहावे. अरुंधतीच्या क्लबमधील मुलांची संख्या फार मोठी नव्हती, पण जे क्लबचे सदस्य होते ते आपल्या शरीर सौष्ठवाबाबत फार जागरूक होते. बालाघाटमधील व्यक्ती या क्लबकडे, क्लबच्या सदस्यांकडे मोठ्या आदराने पहात. हे सगळे सांभाळून अरुंधती आपला अभ्यास मोठ्या नेटाने करीत असे.

परीक्षा संपत आली. अरुंधती दोन दिवसानंतर अभ्यासाच्या ससेमिन्यातून सुटणार होती. तिला परीक्षेचा निकाल येईपर्यंत म्हणजे जवळपास दोन-अडीच महिने रिकामपण होते. वेळेचा सदुपयोग कसा करावा या विचनेत असतांनाच तिला एक कल्पना सुचली. बालाघाटच्या जवळ सातपुड्याच्या पायथ्याशी बऱ्याच आदिवासी वस्त्या होत्या. या वस्त्यांकडे जाऊन कुपोषित बालकांचा सर्व्हे करावा असे तिच्या मनात आले. तिने आपल्या मित्र-मैत्रिणींना ही कल्पना बोलून दाखविली. सगळ्यांचे असे मत पडले की रोटरी क्लबची या कामात मदत घेतली गेली तर हा प्रकल्प यशस्वी होऊ शकतो. कुपोषित बालके ठरविण्यास मदत तर होईलच, शिवाय रोटरी क्लबने उपलब्ध करून दिलेल्या डॉक्टरांच्या मदतीने कुपोषित बालकांवर उपचार करणेही शक्य होईल. अरुंधती आपल्या काही निवडक मित्रांसोबत रोटरी क्लबच्या अध्यक्षांची भेट घ्यायला गेली. तिने आपला प्रकल्प थोडक्यात त्यांना समजावून सांगितला.

स्नेहबंध

रोटरी क्लबने अश्या प्रकारचा प्रकल्प कधी घेतला नव्हता. त्यांना हा प्रकल्प अभिनव वाटला. त्यांनी लगेचच प्रकल्पाला होकार दिला, तज्ज्ञ डॉक्टरही उपलब्ध करून देण्याचे मान्य केले. सातपुड्याच्या पायथ्याशी असलेल्या किंवा ज्या ठिकाणी कुपोषणाच्या जास्त केसेस असतील असे ठिकाण निवडण्याचे निश्चित झाले. बैगा किंवा भिल्ल जमात या प्रकल्पासाठी योग्य असल्याचे बहुतेकांचे मत पडले. मंडला जिल्ह्यातल्या नारायणगंज तालुक्यातले कुम्हा आणि चिरी या खेडेवजा तांड्यांची निवड करण्यात आली. मंडला जिल्हा हा बालाघाटला लागून असलेला आणि थोड्या अंतरावरील जिल्हा असल्यामुळे हि निवड सगळ्यांना योग्य वाटली.

दोन डॉक्टर, दोन सहायक डॉक्टर, दोन नर्सस आणि अरुंधती तिच्या तीन साथीदारांसह मंडला जिल्ह्यातल्या नारायणगंज तालुक्यातल्या कुम्हा आणि चिरी तांड्याकडे रवाना झाले. कुम्हा आणि चिरी तांड्यातल्या तांडा प्रमुखाला अरुंधतीने त्यांचा येण्याचा उद्देश सांगितला. कुम्हा तांड्यात एक मध्यवर्ती ठिकाण निवडण्यात आले. घरा-घरात जाऊन कुपोषित बालकांना शोधण्यात आले आणि त्यांना मध्यवर्ती ठिकाणी नेऊन त्यांची तज्ज्ञ डॉक्टरांकडून तपासणी करण्यात आली. तपासणी केलेले बरीच मुले-मुली कुपोषित होती. काहीना तर वरिष्ठ डॉक्टरांनी तपासण्याची गरज होती. त्यांना जिल्हा रुग्णालयात जाण्याचा सल्ला देण्यात आला. त्यांची नोंद अरुंधतीने स्वतःकडे ठेवली. बाकीच्या कुपोषितांना डॉक्टरांनी तपासून औषधी घेण्याकरता सांगितले. त्याची तपशीलवार नोंद अरुंधतीने आपल्याजवळ ठेवली. कुम्हाचे काम आटोपल्यावर डॉक्टरांची टीम दुपारी चिरिला पोहोचली. चिरीलाही कुम्हाप्रमाणे कार्यक्रम राबविण्यात आला. या संबंधीची नोंद अरुंधतीने आपल्याजवळ ठेवली. संध्याकाळी ही सर्व मंडळी बालघाटला पोहोचली. एक महिन्यानंतर हीच टीम कुपोषितांवर औषधाचा किती परिणाम झाला हे पाहण्यासाठी कुम्हा आणि चिरीला येणार होती. रोटरी क्लबच्या सहाय्याने अरुंधतीने औषधी विकत घेतली आणि दुसरे दिवशी आपल्या चार-पाच मित्रांच्या साहाय्याने कुम्हा, चिरी येथे पोहोचवली. तिचे मित्र कुपोषितांच्या घरी गेले, त्यांना औषधे कशी घ्यायची याची माहिती दिली, ज्यांच्याकडे मोबाईल होते त्यांचे नंबर घेतले, औषधी, गोळ्या मुलांना नियमित देण्याच्या सूचना देऊन ते परत बालाघाटला परतले. दर दोन तीन दिवसानंतर अरुंधती तिच्या सहकार्यांपैकी एकाला कुम्हा आणि चिरीला निगराणीसाठी पाठवू लागली. बहुतेक मुलांचे पालक मुलांना नियमित औषधी देत होते.

एक महिन्यानंतर अरुंधती पुन्हा पूर्वीच्या टीमसोबत कुम्हा आणि चिरीला आली. डॉक्टरांनी मागे तपासणी केलेल्या सर्व मुलांची पाहणी केली. जरी मुलांमध्ये फारसा फरक पडला नव्हता तरी कुपोषण पूर्वीपेक्षा वाढले नव्हते, दहा-बारा केसेसमध्ये सुधारणा दिसत होती. बहुतेकांना डॉक्टरांनी तेच औषध सुरू ठेवण्याचा सल्ला दिला. अरुंधतीने दर तीन-चार दिवसांनी आपल्या सहकार्यांना निगराणीसाठी पाठवण्याचे धोरण कायम ठेवले.

आपण मनावर घेतल्यामुळे निदान दहा-बारा मुले-मुली सुधारणेच्या मार्गावर आहेत याचा मनस्वी आनंद अरुंधतीला होता. उर्वरित मुलांवर देखील लवकर फरक पडावा असे तिला वाटत होते. ती शक्य तेव्हा कुम्हा आणि चिरी मधील कुटुंबियांशी फोनवरून संपर्क साधित होती, संपर्क झाला नाहीतर गावातल्या प्रमुखांकडून माहिती घेत होती.

काही दिवसानंतर एका रविवारी अरुंधती पुन्हा आपल्या टीमसोबत कुम्हा आणि चिरीला पोहोचली. यावेळी केलेल्या निरीक्षणामुळे डॉक्टर, नर्सस अरुंधती आणि तिचे सहकारी एकदम खुश झाले. तपासणी केलेल्या एकंदर पंचवीस पैकी बावीस जण कुपोषणाच्या कचाट्यातून सुटण्याच्या बेतात होते. फक्त दोन मुलांना आणि एका मुलीला जिल्हा रुग्णालयात जाऊन अधिक तपासणी करणे आवश्यक होते. अरुंधतीने त्या मुलांच्या पालकांना मुलांसह दुसरे दिवशी जिल्हा रुग्णालयात यायला सांगितले. पालक मुलांसह रुग्णालयात आले, त्यांना रुग्णालयात भरती होण्याचा सल्ला देण्यात आला. तीन पैकी एक मुलगा आणि एक मुलगी रुग्णालयात दाखल झाले, त्यांना रुग्णालयात एक आठवडा थांबावे लागणार होते. अरुंधतीने रोज बालाघाटहून रुग्णालयात येण्याचे ठरविले, त्याप्रमाणे तिने मुलांच्या पालकांना सांगितले देखील होते. दोन मुलांवर उपचार झाल्यावर एक आठवड्यानंतर त्यांना सुट्टी देण्यात आली. आणि सांगितलेल्या गोळ्या औषधी नियमितपणे घेऊन पुन्हा एक महिन्यानंतर पुनर्तपासणीसाठी येण्याचा सल्ला देण्यात आला.

स्नेहबंध

कुपोषणाच्या कचाट्यातून मुक्त झालेल्या बावीस मुलांना पोषक आहार देण्याचा सल्ला आहार तज्ज्ञांनी दिला होता. रोटरी क्लबच्या मदतीने अरुंधतीने त्या मुलांना पोषक आहार उपलब्ध करून दिला. मुलाची प्रकृती सुधरू लागली, रुग्णालयात दाखल झालेल्या दोन मुलांचे आरोग्य देखील हळू हळू सुधारू लागले. अरुंधतीने राबवलेल्या या प्रकल्पाचा यथोचित गौरव रोटरी क्लबने आयोजित केला; त्यात जिल्हाधिकारी आणि रोटरी क्लबचे पदाधिकारी यांचा सहभाग होता. अरुंधतीने सुटीचा काळ अशा रीतीने जनकल्याणासाठी खास करून आदिवासी मुलांचे कुपोषण थांबवण्यासाठी खर्च केला, तिला याचे सात्विक समाधान होते.

अरुंधतीच्या बारावीच्या निकालाची तारीख दोन दिवसांवर येवून ठेपली, अरुंधती मात्र बिनधास्त होती. अनपेक्षितपणे संध्याकाळी बोर्डातून तिच्या वडिलांना फोन आला, पत्नीकडच्या व्यक्तीने रामचंद्रावचे अभिनंदन करून सांगितले की अरुंधती बारावीत राज्यातून पहिली आली आहे. रामचंद्रावांचा आनंद गगनात मावेना. ते देवघरात गेले, देवापुढे नतमस्तक झाले आणि त्यांनी हि बातमी त्यांच्या पत्नीला सांगितली. मंगलाताई देवासमोर हात जोडून, डोळे बंद करून क्षणभर उभ्या राहिल्या, त्यांच्या डोळ्यातून आनंदाश्रू वाहत होते. अरुंधती घरात नव्हती, ती बागेत काम करीत होती. मंगलाताईंनी तिला हाक मारताच ती घरात येऊ लागली, तिला दारातच गाठून मंगलाताईंनी ती राज्यात पहिली आली असल्याचे सांगितले, लगोलग अरुंधतीने आईला घट्ट मिठी मारून आपला आनंद व्यक्त केला. रामचंद्रावनी सगळ्यांचे तोंड गोड केले. दुसरे दिवशी शाळेत अरुंधतीचा, तिच्या आई-वडिलांचा सत्कार झाला, शाळेतल्या हेडमास्तरांनी, शिक्षकांनी अरुंधतीचे तोंडभरून कौतुक केले.

पूर्वोपासूनच अरुंधतीने मेडिकलला जायचे ठरविले होते परंतु तिची मध्यप्रदेशातल्या कुठल्याही कॉलेजमध्ये शिकण्याची इच्छा नव्हती. तिचा विचार नागपूरच्या कॉलेजमध्ये प्रवेश घ्यायचा होता. तिला आऊट ऑफ स्टेट कोट्यामधून सहज प्रवेश मिळणे शक्य होते.

अरुंधतीचे नागपूर कॉलेजमध्ये प्रवेश घेण्याचे मनोरथ पूर्ण झाले. तिचा भाऊ अविनाश दोन वर्षांनंतर कॉलेजला जाणार होता. नागपूरला शिवणीकरांचे बरेच नातेवाईक होते. रामचंद्रावांचे मित्रही नागपुरात होते. अरुंधतीचे रुटीन सुरु झाले. अभ्यासाच्या रेट्यामुळे तिला इतर ऍक्टिव्हिटीज करायला आता वेळ मिळत नव्हता. या धामधुमीत तिला घरीही जायला मिळत नव्हते. जसजसा अभ्यास वाढू लागला; तसतशा तिने ऍक्टिव्हिटीज कमी केल्या

अरुंधतीचे साडेचार वर्षांचे शिक्षण पूर्ण झाल्यानंतर इनहाऊसचा काळही संपत आला होता. अरुंधतीची साथीचे रोग विषयात रुची होती, त्याकरता तिने एमपीएच ही पोस्ट ग्रॅज्युएशन डिग्री घेण्याचे ठरवले होते. भारतातील नावाजलेल्या नॅशनल इन्स्टिट्यूट ऑफ इंपिडेमिन्सिज या संस्थेचा दोन वर्षांचा कोर्स करून मास्टर्स डिग्री मिळणार होती. तिने वडिलांना तिचे मनोगत कळवले; आणि त्याकरता ती बालाघाटच्या जायला निघाली. आई-वडिलांशी तिने तिच्या पुढच्या कोर्सविषयी चर्चा केली आणि आगामी शैक्षणिक वर्षापासून पुढील शिक्षणासाठी चेन्नईला जायचे ठरविले. त्याकरता आवश्यक कागद-पत्रे तिने या अगोदरच संस्थेला पाठविली होती. संस्थेने कागद-पत्राच्या आधारावर तिला प्रोव्हिजनल ऍडमिशनही दिले होते. चेन्नईत पार्टटाइम नौकरी करायचे तिने मनोमन ठरविले होते.

अरुंधती चेन्नईमध्ये दाखल झाली. साथ रोग संस्थेत केवळ शैक्षणिक भाग नव्हता तर दुसऱ्या वर्षी संशोधनपर प्रबंध सादर करावा लागत होता. अरुंधती तिच्या मैत्रिणींसह संशोधनपर प्रबंध लिहिण्यात व्यस्त होती. तिला मार्गदर्शन करणारे प्राध्यापक अरुंधती आणि तिच्या मैत्रिणीकडून वेगळ्या संशोधनाची अपेक्षा करीत होते.

दुपारी कॉलेज संपल्यानंतर अरुंधतीला भरपूर वेळ असायचा. त्यामुळे तिने एका हॉस्पिटलमध्ये पार्ट-टाइम नौकरी सुरु केली.

चेन्नईला दोन वर्षे कशी गेली, अरुंधतीला कळले नाही. आश्चर्यकारक संशोधन करून तिने, तिच्या मैत्रिणीने इंस्टीट्यूटचे नाव उज्वल केले. तिच्या संशोधनाची चर्चा संपूर्ण साथ रोग संस्थांमध्ये झाली. अरुंधतीला, तिच्या मैत्रिणीला तामिळनाडूचे प्रतिष्ठेचे पारितोषिक मिळाले. नौकरीच्या शोधात असणाऱ्या अरुंधतीने अद्याप हे नक्की केले नव्हते की नौकरी कुठे करायची. मुंबई, बंगलोर, नागपूर आणि दिल्ली अशा चार ठिकाणांहून तीला नौकरीची ऑफर आली होती. परंतु तिचे कुठल्या ठिकाणाला प्राधान्य द्यावे हे अद्याप ठरत नव्हते.

स्नेहबंध

एकीकडे करिअर आणि दुसरीकडे समाजसेवा या घोळामुळे तिला निर्णय घेणे अवघड जात होते. शेवटी तिने नागपूरच्या एका नामांकित कॉलेज-हॉस्पिटलला होकार कळविला. नागपूरच्या हॉस्पिटलमध्ये अरुंधती रुजू झाली.

अरुंधतीला हॉस्पिटलमध्ये नोकरी करून आज दोन वर्षे झाली होती. अरुंधती महिन्या दीड महिन्यातून बालाघाटला जात असे. बालाघाटापासून जवळ असलेल्या हट्टा या खेड्यात तिचे आजी-आजोबा राहत होते. वय-परतवे ते प्रवास करण्यास अक्षम असल्यामुळे अरुंधतीच त्यांना भेटायला, त्यांच्या सोबत एक दोन दिवस घालवायला जात असे.

इतक्यात संपूर्ण देशात महामारीची साथ आली. पाहता पाहता माणसे आजारी पडण्याची संख्या वाढू लागली. गर्दीच्या शहरात परिस्थिती भयावह झाली. जगातच महामारीचा उद्रेक झाल्यामुळे हाःहाकार माजला. अरुंधतीचे शहरही त्याला अपवाद नव्हते. रोज रुग्णांच्या संख्येत भर पडू लागली. या बरोबर रुग्ण दगावण्याचे प्रमाण वाढले. हॉस्पिटलच्या प्रमुखांनी अरुंधतीला सतर्क राहायला सांगितले. महामारीला आटोक्यात आणण्यासाठी काही तरी करावे असे अरुंधतीला प्रकर्षाने वाटू लागले. रोज संध्याकाळी कामावरून घरी परतण्याचे अगोदर ती प्रमुखांबरोबर बैठका घेऊ लागली. बैठकीत सद्य परिस्थितीचा आढावा आणि आगामी उपाय योजना यावर विचार विनिमय होऊ लागले.

आस्थापनेने शहराचे दोन भाग करून पूर्वेकडील भागावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी अरुंधतीला सांगितले. शहराचा पश्चिम प्रभाग अन्य सक्षम हॉस्पिटलच्या देखरेखी खाली ठेवावा असे निश्चित झाले.

अरुंधतीला दिवसाकाठी सोळा ते अठरा तास काम करण्याची निकड भासू लागली. हॉस्पिटलचा रुग्ण कक्ष कमी पडू लागला. त्यामुळे इतर विभागातल्या रुग्णांवर तूर्त उपचार करायचे नाही, सगळे विभाग महामारीसाठी राखून ठेवायचे, असा निर्णय घेण्यात आला.

महामारीचे रुग्ण कमी होताना दिसेना. प्रत्येक दिवशी त्यांच्या संख्येत भर पडू लागली. अरुंधतीवर प्रचंड ताण होता. रुग्णांचे हाल, त्यांचे तडकाफडकी मरणे, त्यांच्या आप्तांचा टाहो, आक्रोश आणि जे रुग्ण बरे होऊन घरी जात होते त्यांच्या नातेवाईकांच्या चेहऱ्यावरील आनंद अशा विचित्र अवस्थेत अरुंधती वावरत होती. सुरवातीपासूनच अरुंधतीच्या हॉस्पिटलमधील व्यवस्था चोख होती; पण वाढत्या रुग्णसंख्येवर कोणीही नियंत्रण ठेवू शकत नव्हते.

अरुंधतीने पुढाकार घेऊन हॉस्पिटल प्रमुखांशी आणि इतर पदाधिकाऱ्यांशी या विषयावर चर्चा घडवून आणली. चर्चेत तातडीने कोविड-१९ वॉर रूम स्थापन करावे, कुशल अर्ध-कुशल स्टाफ वाढवावा, बेड्स वाढवावे असा प्रस्ताव अरुंधतीने मांडला. पदाधिकाऱ्यांनी प्रस्तावाला मान्यता दिली. या शिवाय अरुंधती कोणतेही आपत्कालीन निर्णय घेऊ शकते, तिच्या योजनांना पैसे कमी पडू दिले जाणार नाही असेही तिला सांगण्यात आले. तिने घेतलेले निर्णय प्रशासकीय नियमावलीत बसणारे असावेत आणि नवीन निर्णयांची माहिती त्वरित वरिष्ठाना द्यावी, हीच तेव्हाही काय ती अट होती. आता अरुंधतीला स्वतःच्या योजनेप्रमाणे काम करता येणार होते, याचे तिला समाधान होते. दुसरे दिवशी अरुंधतीने कोविड-१९ वॉर रूम उभारण्याच्या निर्णयाला मूर्त स्वरूप देण्यासाठीचा आराखडा आखला. सोबत तिची जुनिअर असलेल्या डॉ. मुखर्जीला घेतले. अरुंधतीच्या मनात बऱ्याच योजनांनी गर्दी केली होती.

परंतु त्या योजना वास्तव्यात आणण्यासाठी तिला प्रचंड मनुष्यबळाची आवश्यकता होती. तिने याकरता इतर विभागात काम करणाऱ्या वीस डॉक्टरांची निवड केली. त्यांचे फोटो, घरचे पत्ते, मोबाईल नंबर, इमेल वगैरे माहिती घेऊन वॉर रूमच्या रेकॉर्ड रूममध्ये नोंद वहीत नोंदवली. कॉलेज-हॉस्पिटल मध्ये शिकत असलेल्या मुला-मुलींना स्वयंसेवकांचे काम करण्याचे आव्हान केले. या कामाकरता बऱ्याच विद्यार्थ्यांनी तयारी दर्शविली. त्याच प्रमाणे आयटीचे ज्ञान असणाऱ्या मुला-मुलींची टीम तयार केली. त्यांना दिवसाकाठी वेळ मिळेल तसे वेगवेगळे डाटा संकलन करण्याचे काम देण्यात आले.

कोविड-१९ वॉर रूमच्या बाजूलाच कोविड सेन्टर उभारले गेले. या कोविड सेन्टरमध्ये पाचशे बेडची व्यवस्था करण्यात आली. त्यापैकी काही ऑक्सिजन बेड होते,

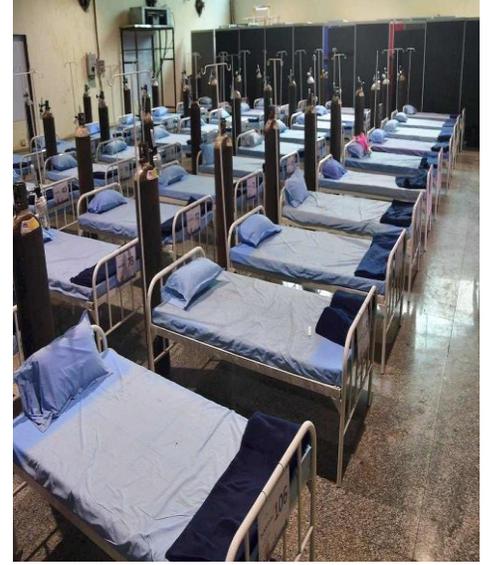

स्नेहबंध

काही व्हॅटिलेटर बेड होते; तर बाकीचे सामान्य बेड होते. प्रत्येक बेडला क्रमांक देण्यात आला होता, त्यामुळे कोणते बेड रिकामे झाले अथवा कोणत्या बेडवर रुग्ण दाखल झाला आहे याची आयटीच्या विद्यार्थ्यांच्या मदतीने डिजिटल नॉड ठेवण्याची व्यवस्था करण्यात आली, यावर नियंत्रण ठेवण्याकरता विद्यार्थ्यांना आळीपाळीने चोवीस तास जबाबदारी सांभाळण्यासाठी सांगण्यात आले होते. यामुळे हॉस्पिटल व्यवस्थापनाने बेड असूनही “बेड नाही” असे सांगण्याचा प्रश्नच उदभवू शकणार नव्हता. प्रत्येक बेडला सॉफ्टवेअरच्या साहाय्याने कॉम्प्युटरला जोडण्यात आले होते त्यामुळे डिस्चार्ज रिपोर्ट कॉम्प्युटरवर बनवित असतांना अथवा नवीन पेशंटला हॉस्पिटलमध्ये एडमिट करतांना बेड नंबर टाकणे अपरिहार्य होते. बेड नंबर टाकल्यावर बेड रिकामे आहे की नाही हे हॉस्पिटल बाहेर डिस्प्ले करण्याची तरतूद होती. पाचशे बेडचे नियंत्रण स्वतः अरुंधती आणि तिची सहकारी डॉ. मुखर्जी या दोघी करित होत्या. त्यांना स्वेच्छेने काम करणारे हॉस्पिटलचे डॉक्टर सहाय्य करित होते. कॉलेज-हॉस्पिटलमध्ये शिक्षण घेणाऱ्या स्वयंसेवी विद्यार्थ्यांचे गट बनविण्यात आले होते.

त्यांनी प्रत्येक घरी जाऊन घराच्या गरजेनुसार मास्क, सॅनिटायझर पुरविण्याची जबाबदारी त्यांच्यावर सोपविण्यात आली होती. गरज पडल्यास डॅबल मास्कचा पुरवठा करण्याचे आदेश त्यांना देण्यात आले होते. डिजिटल थर्मामीटरने प्रत्येक व्यक्तीचे तापमान तपासण्याचेही त्यांना सांगण्यात आले होते. अधिक तापमान असणाऱ्या व्यक्तीचे नाव, फोन नंबर, आणि इतर माहितीची नोंद केल्यानंतर अधिक तपासणी करण्यास सांगण्याच्या सूचना त्यांना देण्यात आल्या होत्या. तसेच त्यांच्या विषयी दुसऱ्या ग्रुपला माहिती देऊन अशा व्यक्तींना सक्तीने पृढील तपासणी करायला भाग पडले जात होते. बरोबरच इत्यंभूत माहिती असणारी पत्रके वाटण्याचे काम हे स्वयंसेवक करित होते. या पत्रकामधे कोरोना होऊ नये यासाठी घ्यायची काळजी, कोरोना निदान घराच्या घरी करण्याचे तंत्र, कोरोनाची तपासणी कुठे, कशी करावी, डॉक्टरांकडे जाताना काय काळजी घ्यावी, हॉस्पिटलमध्ये वारताना कशी काळजी घ्यावी याची माहिती पत्रकामधे नमूद केली होती. याशिवाय होम क्वारंटाईन, औषधी, आहार, व्यायाम, हॉस्पिटलमध्ये दाखल होण्याकरता बेड शोधण्याची पद्धत, अंधश्रद्धांवर विश्वास न ठेवण्याचा सल्ला, कोरोना मुक्त झाल्यानंतर घ्यायची काळजी वगैरे बाबी सरळ आणि सोप्या पद्धतीने या पत्रकात नमूद केल्या होत्या.

हे माहिती पत्रक मोफत वाटण्याच्या सूचना स्वयंसेवकांना देण्यात आल्या होत्या. याशिवाय नर्सस, डॉक्टरांना ऑक्सिजन, व्हॅटिलेटर हाताळतांना घ्यायच्या काळजीविषयी लेखी सूचना दिल्या होत्या, ऑक्सिजनच्या टाकीवर चोवीस तास लक्ष ठेवण्याची जबाबदारी काही स्वयंसेवी संस्थांना देण्यात आली होती. प्लाझ्मा दान करण्याकरता जनतेला प्रवृत्त करण्याचे काम काही स्वयंसेवकांना देण्यात आले. सगळ्या ग्रुप प्रमुखांना रोज संध्याकाळी वॉररूम मध्ये येऊन दिवसभराच्या कामाचा आढावा, अडचणी सांगण्याकरता सूचना करण्यास अरुंधती विसरली नाही. कॉलेज-हॉस्पिटलच्या विद्यार्थ्यांनी शहराचा पूर्व विभाग पिंजून काढला होता. नागरिकांचे प्रश्न, त्यांच्या शंका, त्यांना हवी असलेली अधिक माहिती पुरविण्याची जबाबदारी या स्वयंसेवकांवर होती. ते त्यांचे काम चोख करित होते. त्यांच्या जनजागृतीमुळे शहराच्या पूर्व भागात त्याचा परिणाम आठ दिवसात दिसू लागला. पांचशे बेड क्षमता असलेल्या हॉस्पिटल मध्ये बेड सहज उपलब्ध होऊ लागले, आठ दिवसांपूर्वीची स्थिती राहिली नव्हती.

अरुंधती आणि तिच्या टीमने एकमेकांशी समन्वय साधून फार थोड्या अवधीत प्रशंसनीय कामगिरी केली होती. तिने या गडबडीत हॉस्पिटलचे फायर ऑडिटही करून घेतले होते. अरुंधतीचे हॉस्पिटल शहरातील एक आदर्श हॉस्पिटल म्हणून नावारूपास आले. रुग्णाची संख्या कमी झाली होती. परंतु महामारीचा ओघ पूर्णपणे ओसरला नव्हता.

दहा महिन्यांपासून अरुंधतीला विश्रांती मिळाली नव्हती. तिने डॉ. मुखर्जीवर जबाबदारी टाकून एक महिना बालाघाटला जायचे ठरविले आणि ती रजेवर निघून गेली.

जवळपास एक वर्षानंतर अरुंधती बालाघाटला आली होती. तिच्या आईचे रिटायरमेंट झाले होते. आईची, वडिलांची तिच्या लग्नाकरता घाई चालली होती. अरुंधती त्यांना विरोध करण्याच्या अवस्थेत नव्हती. तिची सुटी मजेत चालली होती. खाणे, पिणे, पण मर्यादेच्या कक्षात राहून फिरणे, असा तीचा रोजचा कार्यक्रम असायचा. ती तीन, चार दिवस तिच्या आजी, आजोबांकडे हट्ट्याला जाऊन आली.

तिला आजी-आजोबांचे घर, एकांत फार आवडे. आजीही तिला लग्नाकरता गळ घालित होती. महामारीने पुन्हा डोके वर काढल्याच्या बातम्या येऊ लागल्या. प्रत्येक दिवशी त्यात वाढ होत होती. एका आठवड्यात पाहता पाहता परिस्थिती अत्यंत वाईट झाली.

स्नेहबंध

अरुंधतीने हॉस्पिटलची स्थिती जाणून घेतली. तिच्या हॉस्पिटल मधील सगळेच चिंतेत होते. अरुंधती निराश झाली. तिला रात्रभर झोप आली नाही.

अरुंधती सकाळी निश्चयानेच उठली. तिने परत नौकरीवर जाण्याचा निर्णय घेतला. झटपट तयारी करून तिने गाडी बाहेर काढली पण गाडी चालू होऊन बंद पडू लागली, प्रयत्न करूनही ती चालू होत नव्हती. अरुंधतीने तिच्या वडिलांना बोलावून ही बाब त्यांना सांगितली. त्यांनीही बराच प्रयत्न केला परंतु गाडी सुरु होईना. अरुंधती नाराज झाली. काय करावे तिला सुचेना.

निराश अरुंधतीने कोपन्यातली स्कुटर बाहेर काढली. स्कुटर लगेच स्टार्ट झाली. नागपूरला जायला अरुंधतीकडे दुसरे कोणतेच साधन नव्हते. लॉकडाऊनमुळे रेल्वे, बसेस बंद होत्या. त्यामुळे तिने नाईलाजाने स्कुटरवर नागपूरला जाण्याचा निर्णय घेतला. तिला जाणे भाग होते, मोठ्या कष्टाने तिने, तिच्या सहकाऱ्यांनी उभारलेला हॉस्पिटल व्यवस्थापनाचा डोलारा कोसळण्याची चिन्हे तिला दिसत होती. वडिलांनी तिला स्कुटरवर जाण्याकरता एक वेळ मना केले, पण अरुंधती ऐकण्याच्या मनःस्थितीत नव्हती. एकशे साठ किलोमीटरचे अंतर ती संध्याकाळ पर्यंत पार करू शकेल अशी तिची खात्री होती.

रस्त्यावर फारशी वर्दळ नव्हती. आवश्यक सेवा देणाऱ्या ट्रक, टेम्पो, पोलिसांच्या, जंगल विभागाच्या गस्त घालणाऱ्या गाड्या अधून मधून दिसत होत्या. तुरळक प्रवासी कार शिवाय कोणतेही वाहन रस्त्यावर नव्हते. रस्ता तसा सामसूमच होता. अरुंधतीने तासाभरात बरेच अंतर कापले. तिला वाहन नसलेला रस्ता भयाण वाटत होता. तिच्या हिशोबाने ती चार पाच तासात नागपूरला पोहोचणार होती.

तिला जंगली श्वापदांचा वावर असलेल्या रस्त्यावरून जातांना भीती वाटत होती. काही वेळा अरुंधतीला असेही वाटत होते की तिने स्कुटरवर नागपूरला जाण्याचा चुकीचा निर्णय घेतला आहे; कारण सुरक्षेच्या दृष्टीकोनातून रस्ता योग्य नव्हता. नक्षलवाद्यांचा प्रादुर्भाव या भागात जास्त होता.

अरुंधती सकारात्मक विचारांची महिला होती. तिने हा: हा: म्हणता अर्ध अंतर पार केले. उलट दिशेने जंगल खात्याच्या जीपगाड्या जातांना दिसत होत्या पण त्यांची संख्या नगण्यच होती. विरुद्ध बाजूला जाणाऱ्या जीप मधील लोक तिच्याकडे आश्चर्याने पाहत असल्याचे तिला जाणवत होते परंतु तिने त्याकडे फारसे लक्ष दिले नाही.

इतक्यात विरुद्ध बाजूने जाणाऱ्या ट्रकमधील ड्रायव्हरने तिला हात दाखवून थांबण्याचा इशारा केला, अरुंधतीची थांबण्याची इच्छा नव्हती. तरीही तिने स्कुटरचा वेग बराच कमी केला आणि ड्राइवर काय सांगतो ते ऐकू लागली. ड्राइवर ट्रक थांबवून म्हणाला, की थोड्याच अंतरावर दोन वाघ रस्त्यावर बसले आहेत, त्यामुळे रस्ता अडवला गेला आहे. असे ऐकताच तिने स्कुटर बंद केली आणि ती ड्राइवरजवळ गेली. तेव्हा त्याने ५-६ किलोमीटर अंतरावर दोन वाघ रस्त्यावर बसले असल्याचे सांगितले. अरुंधतीच्या अंगावर शहारे आले. आजूबाजूला घनदाट झाडी, रस्त्यावर चिटपाखरू नाही, ट्रक निघून गेलेला आणि अरुंधती रस्त्यावर एकटीच उभी यामुळे ती जास्तच घाबरून गेली. तिला परत माघे जावे की काय असे वाटू लागले. नागपूरकडे जाणाऱ्या एखाद्या ट्रकला हात देऊन, ट्रकमध्ये स्कुटर टाकून नागपूर गाठावे असाही विचार तिच्या मनात आला. ती संभ्रमात पडली असतानाच तिला एक ट्रक नागपूरला जाताना लांबून दिसला. ट्रक जवळ येऊ लागला, अरुंधतीने ट्रकला हात दाखवून थांबण्याचा इशारा केला; परंतु वेगात असलेला ट्रक न थांबताच पुढे निघून गेला. अरुंधती निराश झाली. इतक्यात एक भला मोठा काळविटांचा कळप रस्त्याच्या एका बाजूकडून दुसऱ्या बाजूकडे जातांना तिच्या नजरेस पडला. अरुंधतीची भीती वाढली. पुन्हा एक ट्रक येताना तिला दिसला. ट्रकला थांबवावे या उद्देशाने अरुंधती रस्त्याच्या थोडी मध्यभागी येऊन उभी राहिली आणि तिने ट्रकला थांबण्याचा इशारा केला. सरदार असलेल्या ड्रायव्हरने ट्रक थांबवताच तिने पुढे रस्त्यावर दोन वाघ बसले असल्याचे ड्रायव्हरला सांगितले आणि नागपूरपर्यंत तिला तिच्या स्कुटरसोबत पोहोचविण्याची विनंती केली. ट्रक ड्रायव्हरने लगेच तिचे म्हणणे मान्य केले. आपल्या क्लिनरच्या मदतीने स्कुटर ट्रकच्या मागील भागात टाकली आणि क्लिनरला मागे बसायला सांगून तिला त्याच्या बाजूला बसायला जागा दिली. अरुंधतीने ड्रायव्हरचे आणि देवाचे मनापासून आभार मानले. आपल्याला कोणाचा तरी आधार आहे हे दाखवण्यासाठी अरुंधती कारण नसताना तिच्या वडिलांना, मैत्रिणींना मोबाईल करून बोलू लागली. ट्रक पाच-सात किलोमीटर जात नाही तोच वाघांची जोडी त्यांच्या दृष्टीस पडली. त्या दोन वाघांनी नुकतेच एक भले मोठे काळवीट मारले होते, दोन्हीही वाघ शिकारीवर ताव मारताना पाहून अरुंधतीची गाळण उडाली. या अवस्थेत त्या वाघांना डिवचून ट्रक पुढे नेणे धोकादायक होते. ट्रकचा ड्राइवर लांब अंतरावरून हॉर्नचा मोठा आवाज करून त्यांना हुसकावण्याचा प्रयत्न करीत होता परंतु ताव मारण्याच्या नादात गर्क असलेल्या वाघांना त्या आवाजामुळे काही नव्हता.

स्नेहबंध

थोड्या वेळाने बऱ्याच नाराजीने त्या वाघांची जोडी मंद पावले टाकीत रस्त्याच्या बाजूला असलेल्या घनदाट झाडीत जाऊ लागली. वाघांची जोडी गेली याची खात्री पटताच ट्रक ड्रायव्हरने ट्रक सुरु केला आणि ते सगळे नागपूरकडे निघाले. ट्रक तीस -चाळीस किलोमीटर जातो न जातो तोच रस्त्यावर पाच -सहा पोलीस उभे असलेले ट्रक ड्रायव्हरला दिसले, त्यांनी ट्रक थांबवला. ट्रक थांबताच त्या पोलिसांनी ट्रक ड्रायव्हरला खेचून बाहेर काढले आणि त्याच्याकडे असलेला पैसा अडका हिसकावून घेतला. अरुंधती हे दृश्य पाहून थरथर कापू लागली, काय होते आहे, तिला कळेना. त्या पोलिसांपैकी एकाची नजर अरुंधतीकडे गेली, त्याने ड्रायव्हरला दरडावून विचारले “ये लडकी कौन है? तेरी मंगेतर है क्या” यावर ड्रायवर मोठ्या आत्मविश्वासाने म्हणाला “ नही, नही. ये मेरी बेटी है.” इतक्यात दुसरा तरुण पोलीस पुढे आला आणि अरुंधतीकडे पाहून म्हणाला “ये लडकी, नीचे उतर.” त्याने असे म्हणताच अरुंधतीची पाचावर धारण बसली तिच्या अंगाला दरदरून घाम फुटला ती थरथर कापू लागली. परंतु त्यातल्या त्यात वयस्कर असलेल्या एक पोलिस अरुंधतीकडे पाहून तिला म्हणाला “बैठे रहो, बैठे रहो” यामुळे अरुंधतीची भीती थोडी कमी झाली. परंतु या ठिकाणाहून निघून जाईपर्यंत अजून कोणकोणत्या प्रसंगांना तोंड द्यावे लागेल याचा विचार तिच्या मनात येताच तिला पुन्हा दरदरून घाम फुटला.

थोड्या वेळातच ड्रायव्हरला त्या पोलिसांनी सोडले, ड्रायव्हरने जीव मुठीत धरून निमूटपणे ट्रक सुरु केली आणि तो नागपूर जवळ करू लागला. थोडे अंतर गेल्यावर तो त्या पोलिसांना शिव्या देऊ लागला अरुंधतीकडे तोंड करून ती म्हणाला, “वे लोग नक्षली थे.” अरुंधतीच्या आता कुठे ध्यानात आले की ते बनावट पोलीस होते. वाटसरूना लुटण्याचा नक्षलवाद्यांचा धंदा होता.

अरुंधती नागपुरातल्या बालाघाट नाक्यावर उतरली, तिची स्कुटर क्लिनरने तिला ट्रकमधून काढून दिली. ट्रक खाली उतरताच अरुंधतीच्या जीवात जीव आला. अनोळखी पुरुषाबरोबर आणि तेही ट्रक ड्रायवर बरोबर तीन चार तास घालवणे म्हणजे तिच्याकरता मोठे दिव्यच होते. परंतु ट्रक ड्रायवर एक सज्जन पुरुष निघाला, तिने त्याचे मनापासून आभार मानले, ड्रायव्हरही नागपूरमध्ये थांबून त्याच्या मालकाला घडलेला वृत्तांत सांगणार होता, त्याला पुढील प्रवासासाठी पैश्याची सोयहि करायची होती.

स्कुटरला किक मारून अरुंधती थोड्याच वेळात हॉस्पिटलमध्ये पोहोचली. हॉस्पिटल मधील रुग्णांची गर्दी पाहून अरुंधती घाबरली. तिने डॉ मुखर्जी कडून हॉस्पिटलची सद्य परिस्थिती जाणून घेतली आणि बेड कमी पडत असल्यामुळे जमिनीवर चादरी आणि उशांचे तात्पुरते बेड टाकण्यास सांगितले. दुसरे दिवशी हॉस्पिटलच्या सभागृहात मोठी बैठक आयोजित करण्यात आली होती. बैठकीत प्रस्ताव ठेवण्याची तयारी अरुंधतीने रात्रीच करून ठेवली होती.

बैठक सुरु झाली. आढावा घेण्यात आला, कोणाला काही सुचवायचे असल्यास सुचवावे, असे सांगण्यात आले. अरुंधती या संधीची वाटच पाहत होती. तिने बोलायला सुरुवात केली. ती म्हणाली, “कोविदला अटकाव करायचा असल्यास सगळ्यांनी एक दिलाने काम करायला हवे. संध्या आपण तेच करीत आहोत, त्यात सातत्य राहणे आवश्यक आहे, केवळ मेडिकल स्टाफ किंवा पोलीस यंत्रणा काम करतील तर फारसे यश येणार नाही. मास्क न लावणाऱ्यांना, अंतर न पाळणाऱ्यांना, विनाकारण गर्दी करणाऱ्यांना ती व्यक्ती कोण आहे हे न पाहता कडक शासन व्हायला पाहिजे, यात्रा, उत्सव, मंदिरे यावर कडक निर्बंध हवेतच, त्यात कोणाचीही गय करणे महागात पडू शकते, कागदोपत्री नियम नको, त्याची कडक अंमलबजावणी होणे आवश्यक आहे.”

“हॉस्पिटल मधील डॉक्टरांनी, नर्ससनी अन्य कर्मचाऱ्यांनी आपली आचारसंहिता तयार करून त्याचे काटेकोरपणे पालन करावे, ज्यात ऑक्सिजनचा वापर, इंजेक्शनचा वापर, पेशंटची हॉस्पिटल मधील गर्दी टाळण्यासाठी होम क्वारंटाईनला योग्य असलेल्या पेशंटना होम क्वारंटाईनसाठी प्रवृत्त करणे, डॉक्टर्स आणि नर्ससने त्यांचा जास्तीत जास्त वेळ हॉस्पिटलसाठी देणे याकडे लक्ष देणे आवश्यक आहे” .

“स्वयंसेवकांनी भ्रामक गैरसमजांबाबत जनतेचे समुपदेशन करणे गरजेचे आहे. मी परिपत्रकाच्या चार लाख प्रति छापल्या आहेत, त्या जास्तीत जास्त लोकांपर्यंत पोहोचविण्याचे काम स्वयंसेवकांनी करावे.या पत्रकात लसीकरणाविषयीची इत्यंभूत माहिती आहे.

जास्तीत जास्त लोकांना लसीकरण केंद्रावर आणून त्यांना योग्य मार्गदर्शन करण्याचे काम देखील स्वयंसेवकांवर सोपविण्यात आले आहे. परिपत्रकात आवश्यक फोन नंबर, वेब साईट नमूद करण्यात आल्या आहेत. मी स्वतः शनिवार, रविवार हॉस्पिटलच्या सभागृहात सकाळी ९ ते १२ पर्यंत सर्व सामान्यांच्या कोविड विषयीच्या एकूण एक प्रश्नाला उत्तर देण्यासाठी उपलब्ध आहे.”

स्नेहबंध

“मेटल आणि मेडिकल वेस्ट पासून फारच थोड्या भांडवलावर ऑक्सिजन आणि नायट्रोजनचे विघटन करण्याचा प्रकल्प उभारावा असे माझ्या मनात आहे, कार्यकारिणी याला मान्यता देत असेल तर हा प्रकल्प तातडीने पूर्ण करण्यात येईल, याशिवाय प्लाझ्मा बँकेचे काम देखील नेटाने पुढे न्यायचे आहे, यालाही मान्यतेची आवश्यकता आहे.”

अरुंधतीच्या सगळ्या योजनांना मान्यता देण्यात आली. माहिती पत्रके छपाईची जबाबदारी एका स्वयंसेवी संस्थेने उचलली., दुसऱ्या एका संस्थेने मास्क, सॅनिटायझर मोफत उपलब्ध करून देण्याचे मान्य केले, त्यासोबत मेडिकल स्टाफकरता पीपीएफ किट, ग्लोज, फेस कव्हर, मृतांच्या पार्थिवाभोवती गुंढाळण्याकरता प्लास्टिक याही वस्तूंचा मोफत पुरवठा ती संस्था करणार होती.

अरुंधती, तिची टीम जोमाने कामाला लागली. तिच्याबरोबर काम करायला सगळेच तयार होते, अहोरात्र राबायला तयार होते, किंबहुना राबत होते. काम करणाऱ्या नर्ससमध्ये दोन जणी गर्भारशी होत्या, तरी त्या बारा बारा तासांपेक्षा जास्त वेळ काम करीत होत्या, तीन ब्रदर रोजा ठेवणारे होते, परंतु त्यांचा उपवास त्यांच्या कामामध्ये आला नाही. या सगळ्याचा परिणाम आठ दिवसात दिसू लागला. हॉस्पिटलचे बेड रिकामे दिसू लागले, जमिनीवर घातलेले बेड संपुष्टात आले. पाहता पाहता वॉर्डमधील निम्मे बेड रिकामे झाले.

हॉस्पिटलच्या प्रमुखांनी अरुंधतीची तिच्या सहकाऱ्यांची तोंड भरून स्तुती केली, अरुंधती मात्र त्याचे श्रेय घ्यायला तयार नव्हती. ती म्हणाली की जर तिच्या टीमने जीव ओतून या मानवतावादी कार्यात मदत केली नसती तर आज हे चित्र पाहायला मिळाले नसते.

अरुंधती कोपऱ्यात जाऊन डोळे पुशीत होती, डॉ मुखर्जीच्या हे लक्ष्यात आले. अरुंधतीच्या जवळ जाऊन तिने तिच्या खांद्यावर हात ठेवताच अरुंधतीचा बांध फुटला. ती ओक्शाबोकसी रडू लागली. तिची जिवलग आजी कोरोनामुळे गेली होती. अरुंधतीवर तिचे भारी प्रेम होते. अरुंधतीचे दोनाचे चार हात झालेले पाहायला मिळेल या आशेवर ती जगत होती. तिची इच्छा पूर्ण झाली नाही याचे अरुंधतीला दुःख होते.

- बाळकृष्ण पाडळकर

ट्रॉय, मिशिगन

Pillars of Strength and Character.

Premier Provider for Property and Casualty Insurance

**HRTG
LISTED
NYSE**

(855) 536-2744

www.heritagepci.com

**WITH BEST COMPLIMENTS OF HERITAGE INSURANCE HOLDINGS, INC.
AND VIJAY S. WALVEKAR, ONE OF ITS FOUNDERS AND DIRECTORS.**

स्नेहबंध

अक्षय गाणे, अभंग गाणे

रात्रीचे 10-11 वाजलेले. पूर्वीच्या आमच्या वाड्यात शेजारी कुणीतरी रेडीओवर 'छायागीत' अथवा 'बेला के फूल' लावलेलं. आर्त स्वरात तिचा आवाज येतो "छुप गया कोई रे दुरसे पुकारके"
भेंड्या/अंताक्षरी खेळताना कुणी सुरू करतं "अजिब दास्ता है ये" आणि सगळे 'अं अं अं' करून कोरस धरतात.

गणपतीचे दिवस. चौकाचौकात मंडळाचे गणपती बसलेले आणि लाऊडस्पीकरवर "सुखकर्ता दुखहर्ता" किंवा "गणराज रंगी नाचतो" गात तिचा आवाज चौफेर घुमतो.

बाळ असताना आई मला "झिलमिल सितारोंका" गात गात झोपवते. माझी वेळ येते तेव्हा मी माझ्या तान्ह्या मुलीला "ये रात ये चांदनी" गात झोपवतो.

"आयेगा आनेवाला" गाणारी मधुबाला, "आजा रे परदेसी" गाणारी वैजयंतीमाला, "ओ सजना" गाणारी साधना, "इन्ही लोगोने" गाणारी मीना कुमारी... मग हेमा, रेखा, राखी, झीनत, परवीन, पूनम, टीना, जुही, माधुरी, श्रीदेवी, काजोल, भाग्यश्री अश्या बहुपिढी नट्यांच्या गळ्यात गाणं गाताना सूर उमटतात; ते तिच्याच आवाजात.

या जगात देव सर्वव्यापी असतो म्हणे. पण प्रत्यक्षात आपल्यासारख्या पामरांना तो दिसत नाही. लताचा आवाजही सर्वव्यापी आहे आणि (निदान आपण सर्व भारतीयांच्या) कानाला त्याचा पुण्यस्पर्श झालेला आहे व होत राहिल. हे आपलं अहं भाग्य.

लताव्यतिरिक्त तिच्याआधी, ती असताना, कितीतरी गुणी, उत्तम, गायक होऊन गेले व नंतरही होतील. त्यांची गाणी आपण रसास्वाद घेत ऐकतोदेखील. पण तिने सुगम संगीतात कुठेतरी एक benchmark स्थापन केलं. असं काय होतं तिच्या गाण्यात? खुपश्या गोष्टी नमूद करता येतील - वडिलांकडून आलेला सांगीतिक वारसा, भक्कम शास्त्रीय पाया, सुरांचा आवाका (vocal range), स्वरांची शुद्धता, आवाजातला गोडवा, निरनिराळ्या भाषेत सहज गाता येणं, उत्तम रेकॉर्डिंगचं तांत्रिक सूत्र, शिवाय चिकाटी व शिस्तबद्धता.

पण या साऱ्या पलीकडे तिच्या गाण्याची काहीतरी खासियत, काहीतरी गोम आहे की जेणेकरून ती गाणी आपल्याला भावतात. मग ते "लग जा गले" असो, "रुक जा रात" असो, "दिल हूम हूम करे" असो की "दिया जले जा जले" असो. एखादा pause, एखादा अक्षरावर जोर किंवा हुंकार, कधी लाडिक आजैव, कधी विरहांती आर्तता...या ना त्या प्रकारे त्या गाण्याचे सूर, त्याचे शब्द, त्यातले भाव आपल्या हृदयाला भिडून जातात. मग "बेकस पे करम" गाणारा आवाज फक्त लताचा नसून बेड्या घातलेल्या अनारकलीचा होतो, "चाला वाही देस" गाणारा आवाज सर्व काही त्याग करून कृष्णाशी एकरूप होऊ पहाणाऱ्या मीरेचा असतो. "मुझे कुछ केहना है" किंवा "मेरे खवाबो में" गाणारी कोवळ्या वयाची बाबी किंवा सिमरन असते. ती गाणी पुन्हा पुन्हा न विटता आपण ऐकतो.

स्नेहबंध

हिंदी - मराठी चित्रपटात भलंमोठं यश पदरी असताना, गाण्यांच्या मागण्याची काही कमतरता नसताना दिर्दीची त्याबाहेरची कामगिरी तितकीच मोलाची आहे. भगवद्‌गीतेतील अध्याय, संत ज्ञानेश्वर, तुकारामांचे अभंग/विराण्या, मिराबाईंच्या रचना, गुरुबानी, गालिब व इतर ऊर्दू गजला, मराठी भावगीते, सावरकर गीते, शिवाय इतर भाषेतील विशेषतः बंगाली मधील गाणी; या साऱ्याचा एक बहुमोल नजराणा आपल्या पदरी आहे. त्याचा अर्थ समजावून गायला, उच्चार शिकायला खचितच अधिक वेळ लागला असणार. म्हणूनच मी वर चिकाटी आणि शिस्तबद्धता ह्याचा उल्लेख केला.

तब्बल साठ-सत्तर वर्षे आपल्यावर स्वरांचा वर्षाव करून लता मंगेशकर नावाचा हा 'आनंदघन' नुकताच आपल्यातून दूर क्षितिजापल्याड गेला. स्वामी कादंबरीतली काही वाक्य आहेत "आयुष्य किती जगलात, त्यापेक्षा ते कसं जगलात याला महत्व आहे. तसं नसतं तर चंदनाचे नावही राहिले नसते. साऱ्यांनी वटवृक्षाचे कौतुक केले असते". लतादीदी आपलं आयुष्य वटवृक्ष आणि चंदन दोन्हीला शोभेल असं जगून गेल्या. त्यांचा सांगीतिक वारसा एखाद्या वटवृक्षासारखा पारंब्या फोफाऊन उभा आहे, त्याचा सुगंध चंदनापरी पिढ्यानपिढ्या पसरत राहिल. की स्वर्गातून देवाने आपल्यासाठी गाता-बोलता "स्वरांचा पारिजात" भेट पाठविला होता?

काही असो शेवटी तिच्या गळ्यातून ती जे सांगून गेली तेच खरं "अक्षय गाणे, अभंग गाणे, गाणे हे गाणे, माझे गाणे"

- सुरेश नायर

Dazzle Printing Ad

DABHI BROTHERS GARMENTS

**NEW
ARRIVAL**

DBGL FASHION
dabhibrothers.com
WhatsApp: 91-9825430890
USA and INDIA

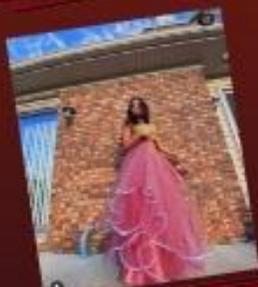
LEHENGA SETS

SAREES

BRIDAL

GOWNS

SUITS

INDOWESTERN

*Mfg. & Wholesaler of
Designer Chhniyacholi, Sarasa, etc.*

DABHI BROTHERS GARMENT LLP

📍 Dilly Dabhi
📍 W. Saranshad Box stand,
Opp. Bhognoli Bhaiya,
Bhansrod (Anand-Guj.)
📞 +91 98254 30890
✉️ dbgl@dabhibrothers.com
🌐 dabhibrothers.com

*Manu. & Wholesaler of Designer
Chhniyacholi, Sarasa, Sarees etc.*

DABHI BROTHERS GARMENT LLP

📍 Soha Patel
📍 50900 Drakes Bay Drive,
Novi, MI 48374
📞 +1248-470-6552

स्नेहबंध

आम्ही गड्या डोंगरचं राहणारं
We folks live atop the rugged mountains.
चाकर शिवबाचे होणार ॥१॥
We pledge to Shiwba's disciples and followers

निशाण भगवे भूवर फडके
Bhagwa flag flies atop our land
शत्रूचे मग काळीज धडके
Our enemies fear us and their heart pace frantically
मावळे आम्हीच लढणार ॥१॥
We the Mawlas will fight for our motherland and
Shivaji Maharaj.

तानाजी तो वीरच मोठा
Tanaji was a brave warrior
लढता लढता पडला पठ्ठा
He valiantly fell fighting the enemy
परि नाही धीरच सोडणार ॥२॥
But he never lost his courage

धनाजी जाधव रणांत दिसता
When Dhanaji Jadhav was in the battlefield
शत्रू पळे प्रतिबिंब बघता
The enemy fled just by seeing the shadow.
घोडं नाही पाणीच पिणार ॥३॥
Even the enemy's horse refused to drink water in fear

बाजीराव तो वीरच मोठा
Bajirao also was a great warrior
कणसं खाणी लढला पठ्ठा
He too fought valiantly in the Khansa valley
घोडं तो दौडीत सोडणार ॥४॥
He was an expert in riding horses

(जगदंबेच्या कृपाप्रसादे, संघाचिया आशीर्वादे! रा.स्व.सं.
बालशाखेतील एक कविता व तिचे भाषांतर.)

स्नेहबंध

कृतज्ञता... 'Thank You' to...

सुमारे १९६० सालची ही गोष्ट आहे! छे गोष्ट कसली? सत्य घटनाच! सोमवारी दादरची बाजारपेठ बंद असायची. त्यामुळे अगदी हमरस्त्यांवरही शुकशुकाटच असायचा. पण दादरच्या "हरी महादेव वैद्य" पेढीच्या दुकानाची एक फळी उघडी होती. आत माझे वडील(मालक) आणि एकदोन जुने नोकर.... त्यांचे जुने हिशोब तपासायचं काम चालू होतं. त्या काळी दुकानांना शर्ट्स नसायची, फळ्यांना बिजागिरी लावलेले दरवाजे आणि आत ओढून घेतलेल्या सरकत्या जाळ्या!

आत बाबा त्यांच्या कामात व्यग्र - आणि तेवढ्या रामभाऊ आत आले... "शेटजी, बाहेर एक बाई आल्या आहेत. सोबत एक तरुण मुलगा आहे. तुमच्याकडे महत्वाचं काम आहे असं म्हणतायत. मी समजावलं की, पेढी बंद आहे, कोणताही व्यवहार होणार नाही, पण बाई ऐकतच नाहीत. सारखं तुम्हाला भेटायचं आहे असं टुमणं लावलं आहे!"

आमची सोन्याचांदीची पेढी. सर्व व्यवहार डोळ्यात तेल घालून करावे लागत. कित्येकदा चोरीचा माल विकणारे खोटं गिऱ्हाईक पाठवत, माल विकत आणि नंतर पोलीस केसमध्ये असा माल जप्त होई. कारण नसताना आर्थिक नुकसान आणि नसता मनःस्ताप!

बाबांचा नकार रामभाऊंनी त्या बाईंना कळविला पण बाई जिद्द सोडायला तयार नव्हत्या. गयावया करत होत्या. शेवटी नाईलाजाने त्यांना आत बोलावलं गेलं.

साधारण मध्यमवर्गीय ब्राह्मण स्त्री, साधं नऊवारी लुगडं, कपाळाला ठसठशीत कुंकू, गोरापान रंग, कानात पाणी उतरून झिजलेल्या मोत्यांच्या जुनाट कुड्या आणि हातात वर्ख उडालेल्या काचेचा चुडा! बरोबरचा मुलगा साधारण १७-१८ वर्षाचा... साधेच कपडे.. त्यांची परिस्थिती त्यांच्या देहबोलीवरून कळत होती.

"माफ करा, आपल्या माणसानं सांगितलं, पण तशीच निकड होती म्हणून..."

त्यांचं बोलणं अर्ध्यातूनच तोडून बाबांनी दुकानचा व्यवहार बंद असल्याचं, आणि उद्या सकाळी यायचं असं सांगितलं पण त्या म्हणाल्या "नाही हो! मला काहीही खरेदी करायची नाही, मला माझ्या मुलाची कॉलेजची फी भरायची आहे. आज शेवटचा दिवस. त्याचे वडील पैश्यांची व्यवस्था करायला कोकणात गेले आहेत. पण अजून आले नाहीत, वेळेवर पैसे भरले नाहीत तर एंडमिशन मिळणार नाही... नाईलाज म्हणून.."

बाई अगदी काकळतीला आल्या होत्या. बाबा विरघळले. बाई साध्या, प्रामाणिक वाटत होत्या. बाबा शांतपणे ऐकतायत हे पाहून त्यांना धीर आला. "मला माझा डाग (वस्तू) गहाण ठेवून पैसे हवे आहेत. मी गहाणखत करायला तयार आहे. पण कसही करून माझी मदत करा...!"

"क्षमा करा! आमच्याकडे गहाणाचा व्यवसाय होत नाही. त्याचे लायसन्स आमच्याकडे नाही! आपण उद्या या. शेजारच्या मारवाड्याकडे आपला..."

बाई मटकन खाली बसल्या. त्यांची शेवटची आशा मावळली होती. आता मुलगा मध्ये पडून विनवू लागला. त्या मायलेकांच्या बोलण्यातली कळकळ बाबांच्या हृदयाला भिडली.

इतका वेळ शांत असलेले रामभाऊ पुढे आले. त्यांनी तोडगा काढला, "हे पहा बाई.. तुमचा डाग आम्ही घेऊ... पैसेही मिळतील पण पावती मात्र उद्याची मिळेल... तुम्हाला मान्य असेल तर बघा! तुमची वस्तू दाखवा, तिच्या खरेदीची पावती पण दाखवा.. मगच पुढचा व्यवहार.....!"

बाई एकदम हताश झाल्या. "अहो, लग्नात घातलेला दागिना! माझ्याकडे पावती वगैरे काही नाही. आता कशी तुमची समजूत घालू...?"

"ठीक आहे. तुमचा डाग तर दाखवा, मग विचार करता येईल!" बाईंनी गळ्यावरचा पदर दूर केला. गळ्यातलं मंगळसूत्र काढलं. बाबांच्या पुढ्यात ठेवलं. त्यांच्या हातांचा कंप बाबांना जाणवला!

स्नेहबंध

"हे माझं सौभाग्य लेणं. माझ्याकडे यापेक्षा मोलाची वस्तू नाही. हे ठेवा, मला पैसे द्या. माझे यजमान परत आले की, तुमचे पैसे चुकते करून हे परत नेईन. कृपा करा, माझ्यावर विश्वास ठेवा. माझं रेशन कार्ड हवंतर ठेवून घ्या...!"

इतका वेळ शांत असलेले बाबा एकदम म्हणाले, "रामभाऊ, मंगळसूत्राचं वजन करा आणि बाईना पैसे द्या!"

रामभाऊ कसलेले सेल्समन, "काळे मणी फोडायला पाहिजेत! मग तापवून सोन्याचा कस पाहून खरेदीच्या भावाने किंमत होईल... सोन्याचा डाग वजा होईल ...!"

मंगळसूत्राचे मणी फोडणार, या कल्पनेनीच बाईचा बांध फुटला, इतका वेळ थोपवलेले अश्रू खळकन गालावर कोसळले.

त्याकाळी मंगळसूत्र मोडायची, विकायची वेळ वैध्यव्यानंतरच यायची. काही दुकानदार "तशी" मंगळसूत्रं कमी भावात घेऊन पॉलीश करून विकायचे. बाबांच्या तत्वात ते कधी बसले नव्हते. एखाद्या नवपरिणितेला विधवा स्त्रीचं मंगळसूत्र विकून भरपूर नफा कमवायचा, हे त्यांच्या पापभिरू मनाला कधीच पटलं नव्हतं... त्यामुळे मणी फोडल्याशिवाय मंगळसूत्राचं सोनं कधी जमा झालं नव्हतं.

"रामभाऊ, मणी न फोडता वजन करा! कस पाहू नका!... अंदाजे तोळाभर सोनं असेल असं मानून आजच्या भावाने पैसे चुकते करा...!"

"पण शेटजी... निदान किती नंबरी सोनं आहे हे तरी....."

"रामभाऊ, माझं ऐका, त्यांना ह्या क्षणी पैश्यांची अत्यंत गरज आहे. वेळ महत्वाची आहे. द्या त्यांना पैसे!"

मग ते वळून बाईना म्हणाले, "बाई, पैसे नीट जपून न्या... मुलाची ऍडमिशन झाली, तुमचे यजमान परत आले की आपण पुढचं पाहू!"

बाईच्या रडणाऱ्या डोळ्यांत आश्चर्य आणि आनंद एकदमच दाटून आला... इतका वेळ आईची कुतरओढ नाईलाजाने बघणारा मुलगा हळवा झाला... त्याने बाबांच्या पायावर डोकं ठेवलं!

"यशवंत हो! गुणवंत हो! एक चांगला माणूस हो!" रामभाऊंनी दिलेल्या नोटा बाईनी रुमालात गुंडाळल्या, पिशवीत घालून गुंडाळी केली, कपाळाला लावली, बाबांना नमस्कार करून त्या वळल्या.

"थांबा! बाई.. हे तुमचं मंगळसूत्र गळ्यात घाला. माझ्या पेढीवरून, अश्या भुंड्या गळ्याने परत जाऊ नका. तुमचे यजमान आले की परत या!"

बाई थबकल्या. त्यांचा कानावर विश्वास बसेना. मुलगाही थक्क झाला.

"अहो... आपण माझं नाव, गाव, पत्ता काही पाहिलं नाहीत, रेशनकार्डही घेतलं नाहीत. एका अनोळखी, अवेळी आलेल्या स्त्रीवर इतका विश्वास?"

बाबा मंद हसले. "ताई! सोनं आणि सोन्यासारखी माणसं पारखण्यात माझं आयुष्य गेलं. या तुम्ही, तुम्हाला उशीर व्हायला नको!"

सुमारे १५ दिवसांनी त्या बाई, त्यांचे यजमान आणि मुलगा, पैसे घेऊन आले. साधा भिक्षुक माणूस! गावाकडच्या लहानश्या जमिनीचा त्यांच्या वाटणीचा तुकडा, स्वतःच्याच भावाकडे गहाण ठेवून आपल्या असामान्य बुद्धिमतेच्या मुलाच्या शिक्षणासाठी पैसे घेऊन आला होता! आता बाबांचे डोळे पाणावले. त्या नोटा त्यांच्या हातात कोंबत ते म्हणाले... "ठेवा ते पैसे! मुलाला खूप शिकवा! त्याला शिक्षणानेच नाही तर मनानेही मोठा करा. मला तुमचे पैसे नकोत. माझं शिक्षण फक्त मराठी पाचवी पर्यंत. सहा महिन्याची फी तुंबली आणि मास्तरांनी कान धरून शाळेबाहेर काढलं! खूप कष्ट केले... नाव, प्रतिष्ठा, पैसे कमावला पण शिक्षण अर्धवटच राहिलं! त्या वेळी जर कोणी माझी फी भरली असती तर.....?"

आता अवाक होण्याची पाळी त्या तिघांची होती.

स्नेहबंध

२९ नोव्हेंबर २०१०, माझा पहिला "घे भरारी...!" हा कथासंग्रह प्रसिद्ध झाला. महाराष्ट्रातल्या सर्व प्रथितयश नियतकालिकांनी माझ्या कथांचं तोंड भरून कौतुक केलं. पुस्तकाच्या पाठच्या पानावर माझा फोटो आणि परिचय छापला होता. त्यात माझं नाव 'श्रीमती छाया गोपालकृष्ण वेदपाठक'... पूर्वाश्रमीच्या 'कु. नंदिनी पांडुरंग वैद्य' असं नाव होतं. मग पुढे परिचय, शिक्षण, पत्ता, फोन नंबर, वगैरे वगैरे. त्यामुळे वाचकांचे फौने, पत्रं सततं यायची.

एक दिवस फोन खणखणला, "घे भरारीच्या लेखिका छाया वेदपाठक आपणच का? पांडुरंग हरी वैद्य... पेढीवाले.. ते आपले वडील का?"

"होय मीच! माझ्याच वडिलांची पेढी होती 'मे. हरी महादेव वैद्य'. पांडुरंग हरी वैद्य त्या पेढीचे मालक माझेच वडील! पण आपण कोण?"

"मी... डॉक्टर गद्रे.. आपलं पुस्तक फार आवडलं, तुमच्या पेढीवर फार पूर्वी गेलो होतो. त्यानंतर बरीच वर्षे परदेशात... त्यानंतर पुन्हा एकदा गेलो पण तेथे तुमची पेढी नव्हती...!"

"माझ्या वडिलांच्या पश्चात आमचं सगळं भाऊबंदकीत गेलं! पण आपण ही चौकशी का करताय? आपला काय संबंध...?"

"माझा तुमच्या वडिलांबरोबर जुना व्यवहार आहे. काही हिशोब अपूर्ण आहे. तुम्हाला भेटायची इच्छा आहे. आपण भेटाल?"

"अहो, माझे वडिल गेल्याला आता ३७ वर्षे झाली. त्यांच्या व्यवहाराशी माझा काहीच संबंध...!" फोन खटकन बंद झाला.

माझ्या डोक्यात चक्र फिरू लागली.... कोण हा माणूस? कसला हिशोब? कसला व्यवहार? माझ्या फोनला caller ID नव्हता त्यामुळे पुन्हा संपर्क करता येईना. डोक्याला नसता ताप झाला!

आठवड्याभरात दाराशी एक 'शोफर ड्रिव्हन' गाडी थांबली. हातात फुलांचा गुच्छ घेऊन आलेल्या त्या गृहस्थाचं मी स्वागत केलं. "मी डॉक्टर गद्रे. आपलं फोनवर बोलणं झालं. मी खास तुम्हाला भेटायला अडीचशे मैलांचा प्रवास करून आलोय!"

'अतिथी देवो भव!' हा संस्कार बालपणापासून रुजलेला. पाहुणचार झाला. गृहस्त देखणा, प्रतिष्ठित वाटत होता. माझ्या पुस्तकाचं त्यांनी कौतुक केलं.. इतरही गप्पा झाल्या पण 'हिशोब, अपुरा व्यवहार' हे शब्द माझ्या कानात भुंग्यासारखे गुंजारव करत होते. शेवटी मीच सरळ मुद्द्याला हात घातला आणि डॉक्टर गद्रेनी त्यांच्या एंडमिशनच्यावेळी आईचे मंगळसूत्र कसं गहाण ठेवायचं होतं, बाबांनी मणी न फोडता, कोणताही कागदपत्र न करता दिलेले पैसे, त्यांची मेडिकलची झालेली एंडमिशन, पुन्हा परत न घेतलेले पैसे, त्यांच्या मनाचा मोठेपणा, तोंड भरून मनापासून दिलेला आशीर्वाद... ते भरभरून बोलत होते... त्या आठवणीत रंगून भावविश होत होते. आम्हा दोघांचेही डोळे पाणावले होते. शेवटी ते थांबले, खिशातून एक लखोटा काढला, माझ्या हातात दिला, त्यावर लिहिलं होतं,

'कृतज्ञता... Thank You! छायाताई, माझ्या उपकारकर्त्याची पुर्नभेट घडवून आणल्याबद्दल!!'

डॉक्टरांसारख्या कितीतरी लोकांना बाबांनी निःस्वार्थ, निःरपेक्ष मदत केली होती पण ह्या हाताचं दान त्या हाताला कळू दिलं नव्हतं! इतक्या सज्जन माणसाच्या अखेरच्या दिवसात मात्र त्यांचा मधुमेह बळावला, गॅंग्रीनमुळे गुडघ्याखालचा पाय कापावा लागला, धंद्यावरची पकड सुटली, भाऊबंदकी उफाळून आली, घर फिरलं तसे घराचे वासेही फिरले, कुंपणच शेत खाऊ लागले!

'कर भला तो हो भला!' हे त्यांचं ब्रीद वाक्य, या स्वार्थी जगात किती तकलादू आहे याची जाणीव झाली. त्यांनी हाय खाल्ली आणि त्यातच त्यांचा शेवट झाला. त्यांच्यानंतर आम्हाला फार कटू प्रसंगांना तोंड देत आयुष्य जगावं लागलं. मानवी मूल्यांवरचा जगाच्या चांगुलपणावरचा माझा विश्वास उडाला. माझ्या बाबांचे तत्वज्ञान किती पोकाळ होतं याची जाणीव झाली.

स्नेहबंध

"आणि आज हा माणूस माझ्या नावातलं माझ्या वडिलांचं नाव वाचून, इतका लांबचा प्रवास करून मला भेटायला आलाय! पूर्वीच्या कटू अनुभवाचे घोट गिळल्यावर हा अमृताचा घास घश्याखाली सहज उतरेना. जगात अजूनही कृतज्ञ, सज्जन माणसं आहेत हा अनुभव विलक्षण सुखदायी होता! 'कर भला तो हो भला' हा त्यांचा विश्वास परत मिळाला. तो लखोटा मी उघडला नाही. त्यात जे काही होतं ते मला नको होतं. डॉक्टर गद्रे परत जायला निघाले... मी त्यांना थांबवलं.. एक मोठा कोरा लखोटा घेऊन त्यात त्यांचा लखोटा घातला आणि त्यावर लिहिलं....

'कृतज्ञता... Thank You... डॉ. गद्रे'

"मला, माझ्या वडिलांनी बाळगलेली, जोपासलेली आणि आमच्या मनावर बिंबवलेली मानवी नीतीमूल्यं परत प्रस्थापित करण्यासाठी... अजूनही थोडी का असेना, पण उपकारांची जाणीव ठेवणारी माणसं या जगात आहेत हे पटवण्यासाठी...

आयुष्याचं वस्त्र विणतांना त्या विध्यात्याने जरी शंभर धागे दुःखाचे घातले असतील तरी कृतज्ञतेचा एक सुखाचा जरतारी धागा त्यात विणून मानवी आयुष्य सुसह्य केला आहे हे दाखविण्यासाठी....

कटू अनुभवांच्या काळ्या ढगाळ, कृतज्ञतेची चंदेरी किनार लावून माझ्या श्रद्धा, माझा विश्वास मला पुन्हा प्राप्त करून देण्यासाठी... डॉक्टरसाहेब मी आपली अत्यंत आभारी आहे.

धन्यवाद, Thank You Very Much!!"

- Chhaya G. Vedpathak

Email: chhaya.vedpathak@gmail.com

Ph: 91-9987299926

The Education
Enrichment Center

We have experienced teachers provide a structured approach to help students learn new math concepts, improve language arts abilities, and boost test scores

ACT/SAT
Test Prep

- ACT Prep course
- SAT Prep course
- Test practice and reviews

Math

- K-5 Math
- Pre-Algebra
- Algebra I
- Algebra II
- Geometry
- Trigonometry
- Pre-Calculus
- Calculus

English

- K-12 Language Arts
- Grammar
- Reading Comprehension
- Writing
- Vocabulary

If you are looking for results, call us:

**Register now
Ed-En Center**

www.ed-en-center.com

248.528.1455

2328 Livernois Road, Troy, MI 48085

The page features a decorative border of vibrant green leaves and branches, framing the central text. The leaves are dense and appear to be from a tree or large shrub, with some branches extending from the top and sides towards the center.

**With Best
Compliments from
Prabhakar
Patil**

स्नेहबंध

एक कुरूप बडके

एका तळ्यात काही बडके
रहात होती. सगळी छान गोरी गोरी;
एकच तेवढे काळे होते. त्या बडकाला
सगळे एकदा सोडायचे. त्याच्याशी
कोणी खेळायचे नाही. इतर सगळी
बडके त्याला "कुरूप" म्हणायची. त्या
बडकामा खूप वाईट वावयचे. ते एकटेच
पोहायचे आणि खूप रडायचे.

अशीच ती सर्व बडके मोठी
झाली. कुरूप बडकाला पाण्यात त्याचे
प्रतिबिंब छिंमले. त्याच्याकडे बघणारे ते
बडक नव्हते! तो तर होता एक सुंदर
राजहंस! त्याला स्वतःची ओळख

**एवा कुलकर्णी
ट्रॉय मराठी शाळा
इयत्ता : तिसरी**

पत्नी. तो राजहंस दुसऱ्या राजहंसां
सोबत उडून गेला.

बोध: प्रत्येक व्यक्ती आपापल्या परीने
खाम असते. दुसरे आपल्याबद्दल काय
विचार करताना याने आपण दुःखी व्हायचे
नाही.

स्नेहबंध

सहल
- अर्णव सिद्ध

उन्हाळ्याची सुई सुरु झाली होती. सगळे मुले आनंदाने होते. सगळ्यांनी ठेवले की बागेत सहलीला जाऊया. बाग खूप सुंदर होती. तिथे रंगीबेरंगी फुले आणि खूप झाडे होती. त्यांनी वेगवेगळी फळं आणली होती. कोणी केळी आणली होती आणि कोणी कलिंगड आणले होते. त्यांनी एका झाडाखाली चटईवर ती फळं ठेवली.

मग ते चेंदू आणि बॅट बरोबर क्रिकेट खेळायला गेले. कधी मुले frisbee बरोबर खेळत होती. झाडावर माकड होते. माकड येऊन केळी खाऊ लागले. एका कुऱ्याने ते पाहिले आणि

**अर्णव सिद्ध
ट्रॉय मराठी शाळा
इयत्ता : तिसरी**

तो माकडाकडे पळू लागला. त्याला वघून माकडही पळायला लागले. हे वघून मुले घाबरली. आणि सगळे इकडे तिकडे पळायला लागले. कुत्रा माकडाचा पाठलाग करत होता. पळापळ झाल्यामुळे मुलांचा गोंधळ झाला. माकड झाडांवर उडी मारून निघून गेले. मग सगळे शांत झाले. अशा प्रकारे सहल संपली आणि सगळ्यांना खूप मजा आली.

CATERING FOR ALL OCCASIONS

**CUISINES : MARATHI, RAJASTHANI,
PUNJABI, GUJARATHI, SOUTH INDIAN**

LIVE STATIONS

Chaat - Bhel Puri, SPDP, Aloo Tikki, Dahi Vada, Samosa, Samosa Chaat, Pani Puri, Papadi Chaat

Chowpaty Chaat - Kacchi Dabeli, Vada Paav, Paav Bhaji, Chhole Bature, Misal Paav

Dosa - Plain, Masala, Spring, Cheese, Mysore, Nutella, Jain, Pavbhaji, Paneer, Pizza

Pasta - Fettuccine Alfredo, Gnocchi Pesto, Indian Masala Penne, Angel Hair Parmesan

Chinese - Noodles, rice Sauces - Schezwan (spicy), Manchurian (smoky), Hakka (sweet)

Mexican - Tacos - Hard / Soft

Kathi Roll - Paneer Tikka, Chhole, Chic'n

American - Burgers, Fries

Appetizer - Gobi Manchurian, Kung Pao Tofu, Crispy Corn, Honey Garlic Tofu, Chilli Honey Potato, Crispy Chana

Bbq Station - Paneer, Tofu, Eggplant, Okra, Potato, Jalapeno

Sweet Tooth - Falooda, Panna Cotta, Kulfi, Rasmalai, Double Ka Meetha, Tiramisu

CALL US
(734) 335-3952

स्नेहबंध ज्वारीच्या फुलक्यांचे “wrap”

मला सांगा सुख म्हणजे नक्की काय असतं, काय पुण्य असतं - की ते घरबसल्या मिळतं? हे गाण ऐकलं की आजीच्या हातच्या जेवणाची आठवण आल्याशिवाय राहातच नाही. मस्त तव्यावरची गरम गरम भाकरी, मिरचीचा ठेचा, मेथीची भाजी आ हा हा किती सुखाचे दिवस होते ते. उगाच नाही म्हणत की लहानपण देगा देवा.....

भाकरी न आवडणारा मराठी माणूस हा क्वचितच सापडेल. अमेरिकेत भाकरी बनवणे म्हणजे एव्हरेस्ट पार करण्यासारखेच आहे. एकवेळ एव्हरेस्टवर जाऊ पण ही भाकरी करणे नको असं वाटायला लागतं. एक तर इथे पीठ चांगलं मिळत नाही, चुकून कधी मिळालंच तर 'coil? gas?' हा उच्छाद असतोच. आजकाल भाकरी 'फुलके' करतो तशी करण्याचे फॅड आल्यामुळे बराच त्रास न कष्ट वाचतात. पण खरं सांगू का थापून केलेल्या भाकरीची चव ह्या फुलक्यांना नाही.

'मी वजन कमी करते आहे' हे आपण सारखं ऐकत असतो. Diet मधे काय खाता विचारल तरं बरेच जण ओट्स, quinoa, salad असेच पदार्थ सांगतात. Wrap हा प्रकार पण पोटभरीचा होतो. मी YouTube वर शोधत असताना 'ज्वारीच्या फुलक्यांचे wrap' ही पाककृती पाहिली अन् करून पाहिली. खूपच सोपी वाटली करायला.

साहित्य :

- १ कप पाणी
- चवीनुसार मीठ
- १ कप ज्वारीचं पीठ
- ३-४ टेबस्पून तांदूळ पीठ
- २ चमचे तेल
- पनीरचे तुकडे
- लाल तिखट
- धनेपूड
- गरम मसाला
- चवीनुसार मीठ
- कसुरी मेथी
- लिंबाचा रस
- लेट्युसची पानं
- मेयॉनीज
- चिली सॉस / पुदीन्याची चटणी / मिरचीचा ठेचा
- कांदाच्या चकत्या
- टोमॅटोच्या चकत्या

कृती:

गॅस वर १ कप पाणी उकळल्यावर त्यात तेल आणि मीठ घालून, नीट मिसळून त्यात १ कप ज्वारीचे व तांदूळ पीठ घालून उकड काढून घ्यायची. आडवट भांड्यात १-२ चमचे तेल गरम झाले की त्यात पनीरचे तुकडे घालावे. १-२ मिनीट परतल्यावर त्यात लाल तिखट, धणेपुड, गरम मसाला, चवीनुसार मीठ घालून एकत्र करून १-२ मिनीट परतून घ्यावे. जास्त शिजवू नये.

गॅस बंद करून त्यात कसुरी मेथी, लिंबाचा रस घालून मिश्रण एकत्र करावे.

उकड थंड झाली की छान मळून घेऊन त्याचे मध्यम आकाराचे फुलके करून घ्यायचे. (गव्हाच्या पिठाचे फुलके करतो तसेच.)

तयार फुलका घेऊन त्याला मध्येच कापा, एका बाजूला लेट्युस ठेवावे, त्याच बाजूला मेयॉनीज व चिली सॉस किंवा पुदीन्याची चटणी किंवा ठेचा पसरून घ्या.

चटणी पसरलेल्या बाजूला आवडीप्रमाणे कांदा, टोमॅटो, काकडीच्या चकत्या ठेवून सगळ्यात शेवटी पनीरचे तुकडे ठेवावे.

लेट्युस ठेवलेल्या बाजूनी दुमडायला सुरवात करावी. नंतर चटणी, सॅलेड, पसरलेल्या बाजूला दुमडून शेवटी पनीरची बाजू गुंडाळून wrap is ready to eat!

ह्यामधे खूप प्रकार करता येतील. नाचणी, बाजरी ह्यांचे फुलके बनवून wrap करता येतील. पनीर ऐवजी चिकन, फीश घालू शकता. ओट्स, quinoa, salad किंवा तेच तेच खाऊन कंटाळला असाल तर हे wraps करून बघा. लहान मुलांना पण नक्कीच आवडतील.

- बागेश्री नाईक

येशील ना रं चंद्रा...

आजच्या परी उद्या बी तू
येशील ना रं चंद्रा
झोपडीतला हा अंधार दूर
करशील ना रं चंद्रा

उद्या माझ्या नाती दोन
येनार हायेत चंद्रा
खाऊसाठी हट्ट गोड
धरनार हायेत चंद्रा

मागच्या येळी खाऊ नीट
जमलाच न्हाई रं चंद्रा
अंधारात मी शिऱ्यात मीठ
घातलं की रं चंद्रा

कुशीत शिरून, गोष्ट सांग
म्हनल्या त्या रं चंद्रा
पन अंधारास घाबरून या
झोपल्या ना रं चंद्रा

म्हनून म्हनते उद्या ही तू
असाच ये रं चंद्रा
थोडा खाऊ तुलाही ठेवीन
खाशील ना रं चंद्रा

नातींसंगं हसत-नाचत
खेळशील ना रं चंद्रा
आजी साठी एवढं तरी
करशील ना रं चंद्रा

- विसु पटवर्धन

गुढीपाडव्याच्या हार्दिक शुभेच्छा !!

रविवार ०३ एप्रिल, २०२२ ला कॅटन मराठी शाळेमध्ये गुढीपूजनाचा कार्यक्रम उत्साहात पार पडला. गुढीपाडव्याच्या एकमेकांना शुभेच्छा देण्याबरोबरच या वर्षी मुलांना गुढी कशी उभारायची?, याची माहिती आणि प्रात्यक्षिक दाखवण्यात आले. मधुराताई, सुरेखा, स्मिता आणि गिरिजा मावशींनी मुलांना गुढी म्हणजे काय, ती उभारायला काय काय तयारी करायची याची छान माहिती दिली.

दर रविवारी शाळेच्या सुरुवातीला आपण जे मराठी महिने म्हणतो त्यातला चैत्र महिना, वसंत ऋतु आणि आज, शुद्ध प्रतिपदेचा कसा संबंध आहे हे ऐकून मुलांना जरा गंमत वाटली.

हिंदू/मराठी नववर्ष असं ०१ जानेवारी सोडून मधेच कसं काय बरं चालू झालं असे काही प्रश्न पण पडले. अजून सगळी उत्तरं कळणार नाहीत पण उत्सुकतेची एक ठिणगी तर पडली ह्याचाच आम्हा शिक्षकांना आनंद झाला. नवीन वर्षाचं स्वागत म्हणून आणि हजारो वर्षांपूर्वी दुष्ट रावणाचा पराभव करून श्रीराम आयोध्येला परतले म्हणून सगळ्यांनी घराबाहेर गुढी उभारून, "flag hoisting" करून कसं "celebration" केलं हे ऐकून मुलांना आपण कधी गुढी उभारणार असं झालं होतं.

गुढीसाठी लागण्याच्या साहित्याची काठी, गडू, साखरबत्तासे, झेंडूची फुले, उहाळी अशी नवीन नवीन वाटणारी नावं ऐकत सगळी मुलं कुतुहलानी गंमत बघत होती.सर्वानी घरी मस्त श्रीखंड पुरी वर ताव मारलेला होता आणि सगळं असं गोड-"Goody" असताना, गोडाची चव कळायला कडू-लिंबाचा थोडासा कडवटपणा पण कसा गरजेचा आहे हे आम्ही मुलांना नुसतंच सांगू शकलो, कारण कडू-लिंबाची चटणी करायला लागणारा तो लिंब तर लांब तिकडे इंडियातच राहून गेलाय...

गुढीला वस्त्र लेवून, साखरबत्तासे-झेंडूचा हार घालून कसं सजवायचं आणि आंब्याच्या हिरव्यागार उहाळीनी लाल-केशरी रंगाच्या गुढीला कशी एकदम झळाळी येते हे बघण्यात मुलं हरखून गेली होती. गुढीवर स्वस्तिक काढलेला गडू पालथा घालून, सगळ्या मुलांनी आणि शिक्षकांनी सरत्या वर्षाचा घडा पण पालथा करून, उत्साहात नवीन वर्षाची गुढी उंच उंच जावी अशी प्रार्थना केली.

सर्व मुलं घरी गेल्यावर एकच प्रश्न मनात रेंगाळत होता.. ०१ जानेवारीची, आदल्या रात्रीच्या जागरणानी अजीर्ण झालेली, आळसावलेली सकाळ आणि गुढीपाडव्याची चैत्र प्रतिपदेला सकाळी, सकाळी आंघोळ करून नवीन कपडे घालून उत्साहात गुढी उभारून साजरी केलेली ही सकाळ ह्यातला फरक ही मुलं कधी "notice" करतील का?

आणि जेव्हा "notice" करून "realize" करतील तेव्हा 'आपली संस्कृति' सातासमुद्रापार पुढच्या पिढीला द्यायची आमची धडपड संपलेली असेल.

शब्दांकन
- अभिजित जोगदेव
(कॅटन मराठी शाळा)

स्नेहबंध उदंड औक्ष

वेळ तिन्हीसांजेची. आईने भाकरी थापल्याचा लयबद्ध आवाज व नंतरचा खरपूस वास. आजी उद्याची भाजी निवडते आहे आणि परवचा वगैरे म्हणणाऱ्या आम्हा नातवंडांकडे लक्ष ठेवून आहे. "घरातली पिडा?" "बाहेर जावो" आमचा कोरस . "बाहेरची लक्षुमी....?" "घरात येवो" सांघिक उत्तर "घरच्या धन्याला?" "उदंड औक्ष मिळो" कशी कोण जाणे, त्या दिवशी माझ्या डोक्यात शंकेची पाल चुकचुकली-(आजीनेच माझं नाव चौकस भवानी ठेवलं होतं!) "आजी, घरचा धनी म्हणजे कोण गं" माझ्या डोक्यांपुढे कोणतरी ऐटबाज फेटा बांधलेला, भरघोस मिशांचा माणूस होता. आजीने हळूच आरामखुर्चीत बसून दासबोध वाचण्याऱ्या आजोबांकडे बोट दाखविलं. "आणि तू म्हणजे धनीण?" आजीने नुसती होकारार्थी मान हलविली. "फक्त धन्यालाच का उदंड औक्ष? धनिणीला का नाही?" "अगं मी थोडीच पहिल्या तारखेला पेन्शन, पगार घरात आणतेय? बायका कितीही हुशार झाल्या, तरी त्या बिचाऱ्या स्वयंपाकघरात आणि माजघरातच." आजी, आई या "घरच्या धनिणी" नसलेले घर कसं ओकंबोकं, अनाथ असेल या कल्पनेनेच मी कासावीस झाले. खरंच, आजी, आई, काकू, मावशी वगैरे कधी आजारी पडून दिवसा अंथरुणात लोळत आहेत हे आम्ही कधी पहिलेच नव्हते. उलट, बाबा, काका इत्यादी मंडळी आजारी आहेत ही बातमी सगळ्या चाळीतच नव्हे तर सगळ्या आळीत पसरलेली असायची. बाबांसारखं, आजोबांसारखं सर्दी झाल्यावर अमृतांजन कपाळाला फासून, त्यावर घट्ट फडकं बांधून कण्हत झोपलेली कोणी बाई मी क्वचितच बघितली होती. खरंच, पुरुषांच्या तुलनेने बायका कमी आजारी पडतात का? की दुखण्याकडे शक्य तेवढं दुर्लक्ष करून, निसर्गावरच भरंवसा ठेवून त्यांच्या सहनशीलतेच्या बळावर हळूहळू बऱ्या होतात? स्वतःच्या प्रकृतीच्याकडे स्त्रिया दुर्लक्ष करतातच (आणि कधी कधी त्याची फार मोठी किंमत मोजतात), पण स्वतःमधील सर्जनशीलता, कलागुण यांनाही दाबून टाकतात. "रांधा, वाढा, उष्टी काढा" या त्रिसूत्रीमध्ये त्यांच्यातील कलावती हरवूनच जाते. गेल्या दोन वर्षांमध्ये मात्र मला या परिस्थितीत खूप बदल जाणवला. कोरोनाच्या सावटाखाली आपण खूप गोष्टी शिकलो---- "माझ्या आरोग्याची मीच काळजी घ्यायला पाहिजे" "माझ्या मानसिक स्वास्थ्याची जबाबदारी माझ्यावरच आहे" "हे महामारीने लादलेलं सक्तीचं एकटेपण सुसह्य करायला मलाच प्रयत्न करायला पाहिजेत" मग आपण खूप गोष्टी नव्याने शिकलो किंवा जुन्या कलांना पुन्हा उजाळा देण्याचा प्रयत्न करू लागलो. ज्येष्ठ नागरिकही "झूम"वर वगैरे मुक्तपणे संचार करायला शिकले. योगसाधनेचे, श्वसन-नियंत्रणाचे, पाक-कौशल्याचे, गायनाचे, चित्रकलेचे, संस्कृत व्याकरणाचे असंख्य नवीन वर्ग सुरु झाले. पुण्याहून संस्कृत, न्यू जर्सीमधून चित्रकला, दिल्लीमधून पाक-कला, दीनानाथ मंगेशकर रुग्णालयामधून श्वसन-नियंत्रण व योगासने आपण शिकलो. सगळ्याच वयाच्या स्त्री-पुरुषांनीच मनापासून या वर्गाचा आनंद घेतला. इथल्याही आणि भारतातील स्त्रियांनीही घरी राहून, पूर्णवेळ ऑफिसचे काम, घरकाम, मुलांच्या अभ्यासावर लक्ष, स्वयंपाक अशी विविध जबाबदाऱ्या सांभाळण्याची कसरत करत, कुटुंबाला घट्ट बांधून ठेवले.

माझ्या आजीच्या गळ्यातले गोडू सूर फक्त अंगाईगीतं गाण्यापुरतेच आम्ही ऐकले. माझ्या आईच्या, मावशीच्या हातांमधली कला निव्वळ दुपटी शिवणे व स्वेटर विणणे यातच सीमित राहिली. पण आता स्त्रिया खूपच आत्मनिर्भर व आत्मविश्वासू झाल्या आहेत. आपापल्या आवडी, कला, छंद जांणीवपूर्वक जोपासत आहेत, आरोग्याचीही काळजी घेत आहेत.

या बदलाचे मनापासून स्वागत. आता वेळ आली आहे आपली सायंप्रार्थना थोडी बदलण्याची. "घरातली पिडा बाहेर जावो, बाहेरची लक्षुमी घरात येवो घरच्या धन्याला, घरच्या धनिणीला, घरच्या सर्वांना उदंड औक्ष लाभो!"

स्नेहबंध

FOR ALL YOUR MORTGAGE NEEDS

VEMA MORTGAGE LLC

SEBASTIAN GEORGE
Mortgage Broker

Contact me for a free rate quote

1-877-800-VEMA (8362)
saaby74@vemamortgage.com

We are open 24 X 7, 365 days a year

KARMA ENTERTAINMENT LLC

Mukund & Kanchan Wankhede

www.karma-entertainment.com

(313)-316-9132

Indian Fusion Show Production
Stage Lighting Consultation
Audio & Video
Stage Light Plan & Execution

स्नेहबंध

करोना आणि एक प्लेट भजी

काल परवाचीच गोष्ट आहे, फार पूर्वी नाही २०१९ ची
पूर्वेकडून जगभर पसरलेल्या वणव्यांची.
सुरवात झाली होती ऑस्ट्रेलियातल्या जंगलातल्या वणव्यांनी,
अन् १९ चा शेवट झाला होता करोनाच्या ॐ फट स्वाहानी.

काढे झाले -वाफारे झाले, शंखध्वनिने वातावरण शुद्ध करून झाले,
करोनाने तोडले सगळे बंध आणि शाळा, कॉलेज, offices झाली एकामागे एक बंद.
महामारीने सगळं जग झालं ठप्प, “हयाला जबाबदार कोण?”
हयावर WHO मात्र मूग गिळून गप्प

Pfizer ने आणलं vaccine झर-झर,
मॉडरना“ म्हणे “मैं हूँ ना तो फिर किससे डरना”.
वाटले भूतलावर प्रकटले साक्षात धन्वंतरी,
नंतर पटले निव्वळ ‘धन’ वसले हयांच्या ‘अंतरी’.

अंकल सॅमच्या डोक्यात आलं खूळ, हया वायरसचं आपण शोधायचंच मूळ,
वुहान मीट मार्केट की चायनिज लॅब की गुहेत लटकलेलं ते वटवाघूळ?
डोळे मोठे करून अंकलनी ‘छोट्या डोळ्यांवर’ आजमावला वट,
पलिकडून अनपेक्षित उत्तर आलं ‘चल, यहाँ से वट’

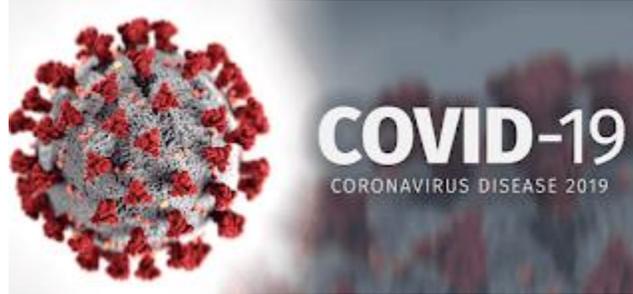
स्नेहबंध

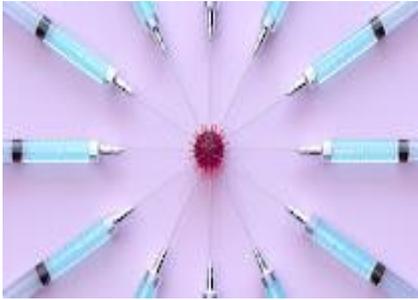
माझी आजी नेहमी म्हणायची, शोधू नये नदीचा उगम अन ऋषिचं कूळ,
माझ्याकडून त्यात add झालंय, 'करोनाचं वटवाघूळ'.

महासत्तांची जुंपली अन चालू झाली हीs मारामारी,
आमच्यापुढे मात्र एकच प्रश्न, 'कशी संपायची ही महामारी?'
२०२० मध्ये झिंगाट सुटला कोरोनाचा वळू की वाघळू,
whatsappवर येणाऱ्या उपायांचा आम्ही करत बसलो, अवडक चवडक दामाडू

अल्फा-बिटा-गॅमा-डेल्टा..., अवघड होत चालला होता variantsचा पाढा,
आता वाटतंय बरा होता तो २९चाच पाढा अन बाबांचा एरंडेलाचा काढा.

असाच पाढा लांबता लांबता.. एक दिवस आला variant Lambda,
चोरून ऐकलं मी,vaccine सांगत होतं mask ला-
“लवकरच गूल करतो की नाही बघ मी ह्याचा डब्बा”
आपण पण काय कमी नाय, म्हणून, मनाशी निर्धार केला पक्का
तुळशीबागमधे गर्दीत चिरडून एंकाऊंटर करायचा ह्याचा अन लावायचा मोक्का.

स्नेहबंध

‘मी पुन्हा येईन’ असे कोणीतरी बोलले ‘वर्षा’ ला फाड’फाड’ एकोणीस ‘वीस’ वेळा, देवेंद्राच माहित नाही पण एकवीस-बावीस वर्षी, करोनानी आणले ओमायक्रानला.

लक्षात येतंय का तुमच्या? ह्या डेल्टा च्या नादात आपला प्रवास चाललाय उलटा.
आप्त भेटल्यावर घ्यायचो गळाभेटी, आता वाटते अंतर आपले बरे सहाफूटी.
मुरडायचो नाकं सोवळ्या-ओवळ्याला, आता बाहेरून आलो की पळतोय लगेच आंघोळीला.
हॅडशेक पेक्षा नमस्कार वाटतोय बरा, अन् कमरेचं सोडून लंगोटी आलीये तोंडाला.

गटारातला बॉल काढल्यावर, हात झटकून, चड्डीला पुसून viruses आम्ही पळवायचो
बिनदिवकतपणे येता-जाता दरवाजाच्या कड्यांशी खेळायचो.
मित्राचा जोक आवडला की द्यायचो टपली नाहीतर कडक टाळी,
आता दिसतो करोना, जळी स्थळी अन् काष्ठी पाषाणी.

कोणीतरी परत द्या ते माझे सुहाने दिन,
Sanitizer चोळून चोळून हात पुरते झालेत दिन.
स्टॉक मार्केट आणि बिटकॉइन मधे अनुभवली अभूतपूर्व तेजी
२०२२ कडे आता एकच मागणे, भेटू देत मित्र परत with कटिंग चाय अन् एक प्लेट भजी...

- अभिजित जोगदेव

<https://billori.blogspot.com/2022/01/blog-post.html>

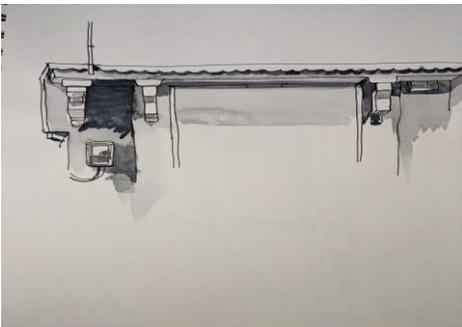

Pandemic मध्ये काय शिकलो

'पँडेमिक', 'कोविड १९', 'महामारी' ही विशेषणे साल २०२० ला कायमची लागू होणार आहेत. गेली दोन वर्षे पृथ्वीवरील मानव जातीस कठीण काळ होता. जगातील सर्वच शास्त्रज्ञांनी नव्या तंत्रज्ञानाने ह्या रोगावर जशी मात केली; तशीच मानव जातीने सुद्धा दुःख मागे सारून स्वतःला आणि परिवारास सावरण्याचा प्रयत्न केला. मी सुद्धा ह्या कठीण काळातील एक साक्षीदार आहे. एप्रिल २०२० ते एप्रिल २०२१ हे वर्ष बरेच काही दाखवून आणि नकळत शिकवून गेले. आपल्या देशापासून हजारो मैल दूरदेशी कुटुंब आणि मित्रमंडळीसोबत चिवटपणे लढत राहिलो. अश्याच कसोटीच्या क्षणी स्वतःला आनंदी, सकारात्मक आणि कायम प्रयोगशील राहण्यास मला चित्रकलेचे साहय लाभले.

अश्याच प्रसंगी इतिहास काही गोष्टींचं स्मरण करून देतो. महाराष्ट्राचे आराध्यदैवत छत्रपती शिवरायांची युद्धनीतीची आठवण प्रकर्षाने झाली. छत्रपतींचे सैन्य हे कधीच सैन्यभरतीप्रमाणे एकाच ठिकाणी राहणारे नव्हते. ही मावळे, सैनिक, गुप्तहेर मंडळी आपल्या घरी राहून, आपली कौटुंबिक कर्तव्य पार पाडून युद्धात भाग घेत असत. त्यामुळे युद्धभूमीपासून लांब असण्याच्या काळात हीच मंडळी शेती, त्याला लागणारी अंजारे, आपल्या व्यवसायात लागणारे इतर कौशल्य निर्माण किंवा आत्मसात करण्यात वेळ देत असत. त्यातूनच नकळत एखाद्या युद्धपद्धतीचा जन्म झाला असावा. नवीन शत्रांची निर्मिती झाली असावी आणि हजारोंच्या संख्येत असणाऱ्या शत्रूंचा काहीशे मावळ्यांमध्ये पाडाव होत असावा.

तसाच काहीसा विचार करून मी कामाला लागलो. मी तसा लहानपणापासून हौशी कलाकार आहे. शाळेतील हस्तकला वस्तूपासून ते विज्ञान प्रदर्शनात बऱ्याच उपक्रमात भाग घेत असे. कागद, माती आणि रंग ह्या कामात कौशल्य नाही; पण लोकांपर्यंत पोहचविण्याची हातोटी मात्र होती. त्यातूनच एकदा तांत्रिक अडचणीमुळे मी काढलेल्या चित्रास मित्राच्या नावाने प्रसिद्ध करून पहिल्या नंबरचे बक्षीस मिळण्याचा गमतीशीर प्रकार सुद्धा अनुभवला.

एप्रिल २०१२ अमेरिकेतील शिकागो शहरात वास्तव्य असताना, कामाव्यतिरिक्त बराच रिकामा वेळ दिसू लागला. त्यामुळे इतरत्र वेळ गमविण्यापेक्षा मी तो वेळ माझ्या चित्रकलेच्या छंदात घालवू लागलो. त्याकाळी मी स्वतः ला "Weekend Painter" म्हणत असे. परंतु सलग असा वेळ मिळत नव्हता.

तो वेळ मला एप्रिल २०२० मध्ये मिळाला. कोणत्याही कलेच्या निपुणतेत रोजचा सराव, रियाज फार महत्वाचा घटक आहे. रोजची धावपळ, मीटिंग आणि कमिटमेंटपासून दूर असल्यामुळे मी बऱ्याच आर्टिस्टच्या Online Tutorials ला सहभाग नोंदवू लागलो. मी हौशी चित्रकलेकडून चित्रकलेच्या इतर तांत्रिक बाबी समजण्यासाठी प्रयत्न करू लागलो. चित्रकला ही जादू नाही. काही प्रमाणात लांबी आणि रुंदीच्या कागदावर त्रिमितीय भास होणारी दृश्य कला आहे. त्यामुळे चित्रकाराला चित्र कागदावर किंवा कॅनव्हासवर चितारतांना बऱ्याच गोष्टींचा प्रथम विचार करावा लागतो.

माझे जलरंग हे आवडीचे माध्यम आहे. ह्या माध्यमावर प्रभुत्व मिळवणे अवघडसुद्धा आहे. त्यासाठी मला प्रयत्नपूर्वक काम करणे गरजेचे होते. मी माझा दिनक्रम तयार केला. रोज २ ते ४ तास काम करू लागलो. त्या काळात मी शक्यतो माझ्याकडील आणि Facebook सारख्या सोशल मीडिया वरून काही फोटो रेफरन्ससाठी वापरत होतो. Photo हे कॅमेऱ्याच्या तंत्रज्ञानाने तयार झालेला कला प्रकार आहे. आम्ही कलाकार, त्या तंत्रज्ञानावर मात करून रंग आणि कागद किंवा 'कॅनव्हास पोत' चा विचार करून नवीन आविष्काराचा आनंद मिळवितो.

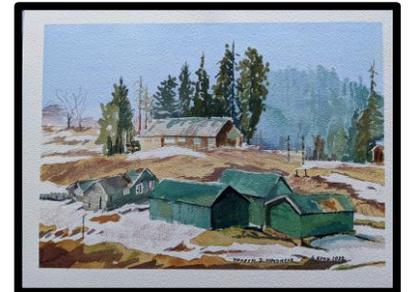
स्नेहबंध

मी माझ्या कामाची पद्धत ठरवून घेतली. शक्यतो landscape, still life आणि Nature ह्या विषयांची निवड केली. त्यासाठी पेन्सिल आणि पेन ह्या माध्यमातून छोट्या आकाराची स्केचेस तयार करू लागलो. त्यामध्ये काळा आणि पांढरा रंग छटा वापरून value sketches चा सराव सुरू केला. माझ्या चित्राचा प्राथमिक आराखडा तयार करू लागलो. चित्रातला गोल्डन पॉइंट ठरविण्यासाठी वेगवेगळ्या compositionsचा अभ्यास करत होतो. नंतर रंगाचे कोणते माध्यम कोणत्या कागदावर योग्य वाटते त्या पद्धतीने रंगलेपनाचा प्रयोग करू लागलो. अश्या प्राथमिक तयारीनंतर माझ्या १ ते २ तासांच्या बैठकीत मी चित्र पूर्ण करू लागलो. माझ्या लिखाणातून चित्रजन्म कथेचा अनुभव देण्याचा प्रयत्न केला आहेच, परंतु खालील काही कलाकृतीतून त्याचे दृश्य स्वरूप तुम्हाला अनुभवता येईल.

- योगेश औंधकर
6308907884

ydaundhkar@gmail.com

स्नेहबंध

Eminent Entrepreneurs Women Leadership Start-ups

BIZCON @

Keynote by

Padmashree Shrikant Datar
Dean Harvard Business School

Chief Guest

Dr. Anand Deshpande
Founder and Chairman of, Persistent Systems

- Excellent opportunity to network with entrepreneurs across North America and India
- Packed agenda for meaningful learning and interaction
- Events
 - Women Leadership forum
 - Panel discussion with business leaders
 - Angels'Web for early ideation, mentoring through workshops and design Thinking to develop a poster or video of an idea for a poster competition.
 - OpulentSharks will evaluate pitches from twelve finalist for potential investment.
- Partnership with prominent industry bodies within Maharashtra to promote Indo-American Business ties
- Platform welcoming a diverse audience from business students to budding entrepreneurs to established business leaders

Contact: Anand.Chouthai@bmm2022.org (BizCon Chair) or Punit.Marathe@bmm2022.org (Co-Chair) for further details

Facebook Instagram Twitter BMM2022NJ | WWW.BMM2022.ORG

2022 BMM Scholarship Awards

Eligibility & Requirements

Any student who graduates from highschool in 2022 entering a four-year degree college or an accredited two-year community college or graduated from Highschool in 2020 & 2021 is currently in the first/second year of their college education is eligible to win this award.

The nominee will need to have an excellent academic record & extra-curricular activities, including engagement in actively preserving their sense of Marathi culture, identity, and heritage.

Immediate family members of BMM Board of Trustees & Executive Committee (EC) members are not eligible to apply for the 'BMM Scholarship Awards'

Scholarships will be awarded based upon

- Letter of acceptance or proof of enrollment to a college
- Latest transcripts of first-term of the senior year of the high school or college documenting GPA
- Evidence of the standardized test scores (SAT and/or ACT)
OR Proof of Internship
OR Proof Completion of Summer intensive program of Universities in USA for Highschool Grade 11 -12
- A Personal Statement.
- An essay or video presentation: topic should describe the applicant's work on Engaging youth in the preservation of Marathi culture through language, art, traditions'
OR Applicant's ideas and insights in growing the participation & involvement of younger generation within the activities of Maharashtra Mandals or BMM
- A recommendation letter from one of the teacher or professor from your School/College
- Endorsement from the President of the local registered BMM member Mandal that the applicant or the parents/guardians of the applicant are members for the current year

Applications & the supporting documents
can be submitted by April 30th 2022.

Submit your documents to Dropbox Folder [Click here](#)

BMM 2022 CONVENTION

उत्तरंग संमेलन

ऑगस्ट ११, २०२२ | सकाळी ९:०० ते संध्याकाळी ४:०० EST

Registration open now at - <https://bmm2022.org/registration>

- जगावेगळ्या प्रवासाची झलक
- काय द्याचे बोला
- असेल सुंदर ते माझे घर
- वृद्धत्वाची ऐशी तैशी
- अज्ञान ते विज्ञान ते तंत्रज्ञान
- लष्कराच्या भाकऱ्या ?
- शुश्रुषेच्या कथा - अंतरीच्या व्यथा
- मनोरंजन
- छंदात मी रंगात मी
- पै पैशाच्या गोष्टी
- उडून गेली पाखरे - मनमोकळा संवाद

नवं युग, नवी आव्हानं।
अभिनव मार्ग, आधुनिक साधनं।

Modern Solutions for Modern Times

Contact: nanda.padte@bmm2022.org for further details

Facebook Instagram Twitter BMM2022NJ | WWW.BMM2022.ORG

स्नेहबंध श्रीमंत आशा

मे महिन्यातील गरमीचे दिवस व दुपारची वेळ होती. बाहेरच्या जगाशी तिळमात्र संबंध नसल्यासारखा प्रत्येक जण आपापल्या घरात दारे-खिडक्या लावून बसला होता. रस्ता निर्मनुष्य होता. सूर्य वरून आग ओकत होता व धरती त्यास झेलून तप्त झाली होती. अशा उन्हाणे पोळून निघालेल्या रस्त्यावर कुणी पावले चालायला तयार नव्हती व वाहने पण धावत नव्हती. बाहेर सर्वत्र भकास व रखरखीत वातावरण होते.

अशावेळी कोणी घरी येण्याची कल्पना तर अशक्यच होती. निर्मला शांतपणे गाणी ऐकत पडली होती. तेवढ्यात पावलांचा हलकासा आवाज आला व त्या पाठोपाठ दारावरची बेल वाजली. निर्मलाने खिडकीतून डोकावले तर घामाने डबडबलेले व थकलेले दोन अनोळखी चेहरे (बहुधा नवरा- बायकोच) तिला दिसले. त्यांनी पाणी पिण्याचा इशारा करून निर्मलाला बोलावले. निर्मला तांब्याभांडे घेऊन बाहेर गेली, तिने त्यांना पाणी पाजले. पाणी पिऊन ते जोडपं तृप्त झालं. त्यानंतर अचानक त्यांनी समोरच्या घराच्या किल्लीची मागणी केली. या अनपेक्षित मागणीनं, निर्मलाला आश्चर्याचा धक्काच बसला. कारण समोरच्या घरात राहणारा अनिल, एकटाच होता व त्याला कोणी नातेवाईक नसल्याचं तो नेहमी सांगत असे. एकटा जीव सदाशिव असल्यामुळे फक्त किल्ली ठेवायला तो निर्मलाकडे यायचा.

आजपर्यंत त्यांच्या घरात कोणी दुसरी व्यक्ती तिने पाहिली नव्हती. म्हणून येणाऱ्या जोडप्यांनी जेव्हां अधिकाराने किल्ली मागितली तेव्हा निर्मला चपापली व किल्ली द्यायला तिने नकार दिला. जोडपं निराश होऊन परत फिरलं व निर्मला पण आपल्या कामाला लागली.

पण ती बाई दुसऱ्या दिवशी काड्यापेटी मागण्याच्या निमित्ताने निर्मलाकडे परत हजर झाली. म्हणजे रात्रभर ते दोघे अनिलच्या घरीच राहिले होते! पुरुषाच्या डोळ्याला काहीतरी झाल्या सारखं दिसत होतं. निर्मलाने काड्यापेटी दिली. पण तिला आता जाणून घ्यायचं होतं की ह्या येणाऱ्या जोडप्याचा, अनिलशी काय संबंध होता!

एक-दोन दिवस लोटले व तिला सर्व गोष्टींचा उलगडा झाला. ते दोघेजण अनिलचे भाऊ-वहिनी, किरण व आशा होते. निर्मलाला आठवलं किल्ली मागताना ती बाई असं काहीतरी सांगत होती पण तिने त्या गोष्टीकडे कानाडोळा केला. कारण तिचा या गोष्टीवर विश्वासच नव्हता. आज तिला खरी बातमी कळली. ज्या अनोळखी बाईवर तिचा विश्वास नव्हता, ती बाई, खरं बोलत होती व इतके दिवस समोर राहणारा अनिल मात्र तिच्याशी खोटं बोलला होता. तिला राहून राहून या गोष्टीचं नवल वाटलं. पण याची खात्री किंवा चौकशी करण्याची ही वेळ नव्हती. कारण त्या बाईनं (आशानं) निर्मलाला जे काही सांगितलं, ते ऐकून निर्मला चं मन फार कष्टी झालं होतं. आशा व किरण नागपूर-बडोदा असा लांबचा प्रवास करून स्टेशन पासून इतक्या दूरवर भर दुपारी उन्हात चालत आले होते. त्यानंतर निर्मलाने त्यांना किल्ली न देऊन अजून अनिलच्या स्टुडिओ पर्यंत चालायला भाग पाडलं होतं. किरणला डोळ्याचा कॅन्सर होता व त्याचा इलाज करण्यासाठी ते नागपूरहून इथे (भावाकडे काही मदत मिळेल या आशेने) आले होते. अशा अवस्थेत आपण त्यांना किल्ली न देऊन जणू गुन्हाच केला होता, असं तिला सारखं वाटत राहिलं.

आता समोरच्या घरात एकाच्या ऐवजी तीन जणं दिसू लागली. काही कारणाने आशा निर्मलाकडे येऊ लागली व निर्मलाला आशाच्या बऱ्याच गोष्टी कळल्या. आशा व किरणचं लग्न दहा वर्षापूर्वी झालं होतं. आशा अगदी अडाणी व अशिक्षित बाई असल्यामुळे तिला जगाच्या वास्तविकतेची कल्पनाच नव्हती. तिच्यावरील प्रेमापायी किंवा कर्तव्यनिष्ठेपायी किरणनं, आपल्या सामान्य मोटर मेकॅनिकच्या नोकरीत तिला फुलासारखं जपलं होतं व आनंदात ठेवलं होतं. लग्नानंतर त्यांना दोन मुली व एक मुलगा झाला. सध्यातरी आशा त्यांना नागपूरलाच ठेवून आली होती. पण आता मात्र नियतीनं तिच्यासमोर भलतंच ताट वाढून ठेवलं होतं!

दिवस लोटत होते व किरणच्या कॅन्सरचा जोर वाढत होता. त्याच्या रक्ताच्या धारांचे कपडे धुण्यात आशाचा दिवस संपायचा. आशाला येथील जागा, माणसं, त्यांचे व्यवहार, सर्व काही नवीन होतं. तशात निर्मला सारख्या बाईचा तिला काडीचा आधार होता. त्यांना येऊन दहा-बारा दिवस झाले व किरणला दवाखान्यात नेण्यात आले. कारण घरी आता इलाज शक्य नव्हता. किरणचा कॅन्सर शेवटच्या पायरीवर पोचला होता. खरं म्हणजे केवळ मनाच्या समाधानासाठी त्याला दवाखान्यात भरती केलं होतं. आता आशाची २४ तास ड्युटी तिथेच लागली होती.

स्नेहबंध

दवाखान्यात जाऊन तीन-चार दिवस झाले व किरणने आपली शेवटची इच्छा आशाकडे व्यक्त केली. त्याला, आशाला नव्या नवरीच्या रूपात बघायची होती. सकाळी चहा पिताना त्यानं तसं वचन तिच्याकडून घेतलं होतं. खरं तर हे सर्व करण्याच्या मनस्थितीत आशा नव्हतीच. परंतु मरण पथारीवर टेकलेल्या कोणत्याही व्यक्तीची शेवटची इच्छा आपण पूर्ण करतो. इथे तर आशाला सर्वार्थाने सांभाळणारा तिचा नवरा होता. कधी नव्हे तो प्रथमच त्याने तिच्याकडे काहीतरी मागितले होते. त्याला नकार देण्याचं तिच्या जीवावर आलं. म्हणूनच ती तशीच दवाखान्यातून घरी आली.

न्हाऊन-माखून आरशासमोर उभी राहिली. दहा वर्षांपूर्वीचं पिवळ वधू-वस्त्र ल्याली. कपाळावर तशीच चंद्रकोर, हातात हिरवा चुडा, डोक्यात मोगऱ्याचा गजरा माळून ती स्वतःलाच निरखू लागली. आज तिच्या चेहऱ्यावर तो आनंद नव्हता पण नवर्याची शेवटची इच्छा पूर्ण करण्याचं आव्हान होतं. पायात चपला अडकवून ती ताबडतोब निघाली व थेट दवाखान्यात किरणच्या खोलीत पोचली.

दहा वर्षांपूर्वीचा तोच साजशंगार, तीच आशा व तोच किरण होता. परंतु परिस्थिती वेगळी होती. किरण च्या हातात वरमाले च्या ऐवजी सुया टोचलेले होत्या. वरमाला घालण्यासाठी आतुर असलेल्या किरणच्या ऐवजी मृत्यूशी झगडणारा व शेवटचे क्षण मोजणारा किरण तिच्यासमोर पथारीत पडला होता. त्या दोघांची नजरानजर झाली व आशाचे हे सौभाग्य रूप डोळ्यात साठवून किरण ने डोळे मिटले ते कायमचेच. आशाने किंकाळी फोडली. आभाळ कोसळणार हे माहित असले तरी प्रत्यक्ष आभाळ कोसळले की त्याची वास्तविकता किती भयाण असते त्याची तिला जाणीव झाली. वधू-वस्त्र नेसलेल्या आशेचा किरण या जगातून निघून गेला होता. चंद्रकोरीच्या ठिकाणी आता कोरं कपाळ घेऊन तिला या जगात वावरायचं होतं.

किरणचा अंत्यविधी जलारामसारख्या संस्थेच्या मदतीने पार पडला. आशा घरी परतली. तिच्या सासरहून कोणी येणार नाही याची तिला खात्री होती. परंतु माहेरचं मायेचं एक पण मनुष्य तिचे अश्रू पुसायला जवळ नव्हतं. निर्मलाने हे सारं पाहिलं. आशाला दिलासा दिला. अनिल व आशाला आंघोळीचं पाणी देऊन त्यांच्या जेवणाची सोय केली. जेवण कसलं ते! अनिल ने चार घास गिळले पण आशाच्या घशाखाली तर एक घास पण उतरत नव्हता. आशा तशीच झोपली. झोपली कसली, ही भयाण रात्र तिने जागूनच काढली. आता रोज अशाच रात्री तिला काढायच्या होत्या!

दिवस कसेबसे जात होते पण आशाचा अश्रूंचा पूर चालूच होता. आता मुलं पण नागपूरहून तिच्याजवळ आली होती, त्यामुळे त्यांची पण जबाबदारी तिच्यावर होती. अर्थात अनिलचा आसरा असल्यामुळे तिला थोडा आधार होता. मुलांना शाळेत घालण्याचे काम निर्मलाच्या मदतीने तिने पार पाडलं.

समोरचं शांत घर आता मुलांनी गजबजलं होतं. पण वातावरण मात्र गढूळ होत चाललं. घरात वाद विवाद, ओरडणं, रागावणं, मारणं हे प्रकार सुरू झाले होते. दीर-भावजय एकत्र रहातात यावर लोकांच्या चर्चा सुरू झाल्या. खरं म्हणजे अनिल पण आशाचा संसार सांभाळायला राजी नव्हताच. परंतु आशाने ठरवले होते की काही झालं तरी अनिलचा आसरा सोडायचा नाही व मुलांना इथेच मोठं (शिक्षण देऊन खऱ्या अर्थानं) करायचं.

एकदा निर्मलाने आशाच्या हातच्या कुरड्या खाल्ल्या. तेव्हां तिला तो व्यवसाय करून पैसे मिळवायचा सल्ला दिला. आशाने तुटपुंज्या पैशाने काम सुरू केलं व हातखर्ची गोळा होऊ लागली.

आशाच्या आयुष्यातील छोट्या-मोठ्या दुखद घटनांचं आता तिला काही अप्रूप नव्हतं. लोखंडावर घाव घातला की ते अधिक भक्कम होतं तशी तिची अवस्था झाली होती. लोकांचं कुत्सित बोलणं, दिरांचं रागावणं, मुलांना मारणं वगैरे गोष्टी तिच्या अंगवळणी पडल्या होत्या व त्याला ती नजर अंदाज करत होती. मुलांबरोबर बाराखडीचे धडे गिरवून सही करण्यापुरती ती सजान झाली.

मुलं मोठी होऊ लागली व त्यांचे मित्रमैत्रिणी घरी येऊ लागले. आशा या सर्वांचं स्वागत मोठ्या आनंदाने करत असे. स्वतःची गरिबी झाकून, मनाच्या श्रीमतीनं, जे जमेल, जे असेल ते त्यांना खाऊ घालून त्यांच्याशी संबंध जोडण्याचे काम मनापासून करत होती. कष्टाची किंमत मोजून ती आपली कामं पार पाडत होती.

स्नेहबंध

हळूहळू अनिलचं स्टुडीओतील काम मंदावलं. आशाच्या तुटपुंज्या कमाईवर घर जेमतेम चालत होतं. दुःखाचा डोंगर कमी व्हायच्या ऐवजी वाढतच होता. अनिल कधीकधी कामाचं कारण काढून जायचा तो पंधरा-पंधरा दिवस घरी परतायचा नाही. त्याचे पैसे येण्याचे पण जवळपास बंद झाले होते. आशाने बाहेरून तपास केला तर तिला कळले की अनिल टी.बी. च्या दुखण्याने ग्रासला आहे व ते लपवण्यासाठी घरी यायचं टाळत होता.

हळूहळू अनिलची तब्येत पण खालावली व त्याला पण सरकारी इस्पितळात दाखल करण्यात आलं. आशा परत एकदा त्याच दवाखान्याच्या पायऱ्या चढली. तिने अनिलकडे पाहिलं तर त्याचा जीर्ण झालेला देह, पथारीच्या कोयऱ्यात गोळा होऊन पडल्यासारखा दिसला. गालफडं आत गेली होती. डोळे खोलवर काही शोधत असल्यासारखे भासले. त्याला काही तरी सांगायचं होतं पण त्याच्या तोंडून शब्दच फुटत नव्हते. आशाच्या संसाराचा डोलारा त्याला सांभाळायला लागला म्हणून तिच्यावर राग असला तरी पण नाईलाजानं त्यानं ते केलं होतं. ह्या अल्पकाळातील सहवासाने त्याला थोडी माया वाटत असणार. अनिलच्या डोळ्यात पाणी तरळलं. आशाला पण रडू कोसळलं.

खिन्न मनानं ती घरी परतली. रात्री जेमतेम झोपली. पहाटे उठली तर, स्टुडिओतील माणूस अनिल गेल्याची बातमी घेऊन हजर झाला.

किरण गेल्यानंतर आशाला अनिल चा आधार होता, तो पण गेला. तरी पण किरण गेल्यानंतर ची आशा व अनिल गेल्यानंतर ची आशा, यात जमीन अस्मानाचा फरक होता. आधीची हतबल झालेली आशा या १०-१२ वर्षांच्या काळात खूप काही शिकली. कोणत्याही संकटाला ती खंबीर पणे तोंड देत होती. अडाणी व अशिक्षित असली तरी या काळानं व परिस्थितीनं तिला दुःख सहन करायची ताकद दिली व समाजात उभं रहायला शिकवलं होतं.

आता मुलं पण मोठी, जाणती झाली होती. दुःखाचं वादळ जाऊन तिला आता सोनेरी दिवस प्राप्त होतील या एकमेव आशेवर ती जगत होती. आशाकडे बघताना निर्मलाला नेहमी वाटायचं, माणसाला जगण्यासाठी फक्त हवा, पाणी, अन्न याची गरज नाही तर खऱ्या अर्थानं मनुष्याला जीवन जगायला आत्मबळाची गरज आहे. पैशानं, परिस्थितीनं गरीब असलेली आशा मनानी श्रीमंत होती. अनुभवातून मिळालेलं ज्ञान हे तिचं खरं शिक्षण होतं.

आज अचानक बराच काळ लोटल्यानंतर, निर्मलाला आशा पुन्हा भेटली. डोळ्यांवर गॉगल, हातात मोबाईल, डीझाईनर साडी, कानात मोठे झूमके व गळ्यात सोन्याची चेन अशा वेशात असलेल्या आशाला तिने खरंतर ओळखलंच नाही. पण डोळ्यावरचा गॉगल दूर सारत तिने (आशा ने) विचारलं तेव्हां निर्मलाला तिची ओळख पटली. आधीची आशा मनाने श्रीमंत होती. आज लौकिकार्थाने पण तिच्या श्रीमंतीचं शिककामोर्तब झालं.

- वसुधा टाकळकर

With Best Compliments

From

Taal Academy

<https://www.facebook.com/Taalkathak>

With Best
Compliments from

**Pradeep
Kokate**

स्नेहबंध

CENTRAL HOME HEALTH CARE, INC.

Quality Home Health Care Since, January 1985

JCAHO Accreditation Since 1991

Do You Have.....

1. Joint, Neck, or Back Pain or Joint Stiffness?
2. Poor Circulation or have a Wound that is not healing?
3. Diabetes, Heart, and/or Respiratory Problems?
4. A Cardiac diagnosis that affects your quality of life?
5. A previous Stroke, Accident or Fracture(s)?
6. Difficulty with walking or a history of falls?
7. Or will have a Hip/Knee/Shoulder Replacement?
8. Problems with frequent Hospitalizations?

If so, then you may be eligible for home care services from Central Home Health Care.

WHO PAYS?

Your Insurance will pay **IN FULL** if you have Medicare, Medicaid, BCBS, Auto, or Private Insurance.

WHAT YOU NEED TO DO?

Call our number below or ask your physician/social worker to call us to make a referral.

WHAT DO WE OFFER?

Nursing, Physical Therapy, Occupational Therapy, Speech Therapy, Medical Social Work, Home Health Aide Services, Registered Dietician Services.

WE COVER THE METRO-DETROIT (TRI-COUNTY) AREA

Ph: (800) 698-5410 – Fax (248) 569-5412

Owned and Operated by the Walvekar Family
20245 W. 12 Mile Road, Ste. 100, Southfield, MI 48076.

www.centralhomecare.com

स्नेहबंध

Quarantine च्या फेऱ्यात !!!!

आजवर आपण बरेच फेरे ऐकले आहेत. शनीचा फेरा, साडेसातीचा फेरा, सात फेरे, पण आता मात्र आपण quarantine च्या फेऱ्यात सापडलो आहोत. त्यातून जर नवराबायको असाल तर “quarrel time” च्या फेऱ्यात पडायला वेळ नाही लागणार !

तसं बघायला गेलं तर आम्ही दोघ रिटायर्ड माणसं, ह्या सेल्फ quarantineचा आमच्यावर फारसा परिणाम होता कामा नये असा बहुतेकांचा समज असेल, पण वास्तवता मात्र वेगळीच आहे. शाळा बंद असल्याने घरी अडकलेल्या मुलांना कसं सांभाळावं असा बहुतेक आयांना पडलेला मोठा प्रश्न आहे पण त्याहीपेक्षा कठीण काम घरांत अडकलेल्या नवऱ्यांना कसं सांभाळावं हे आहे.

मी कित्येक दिवस मैत्रिणींकडे तक्रार करत असे की माझा नवरा दिवसभर घराबाहेर उंडारत असतो, म्हणून मला देवाने शिक्षा केली की काय? एकदम नजरकैद! मला वाटतं हे coronavirus सर्वांना धडा शिकवायलाच निर्माण झालं आहे. Deviation from the normal life कोणात कसा बदल घडवेल हे काहीच सांगता येणार नाही.

एरवी दर तासाला “थोडा चहा मिळेल कां?” अशी विनवणी करणारा माझा नवरा दर तासाला स्वतः चहा करून माझ्या हातात आणून देतो. चहाचा कप रिकामा झाला की लगेच येऊन चहा हवाय का, असं म्हणून रिकामा कप ताजा चहा भरून आणायला घेऊन जातो. खूपदा मी म्हणते, अरे किती वेळा चहा प्यायचा तर म्हणतो we have to stay hydrated!!!

मग मी म्हणते अरे चहा diuretic आहे बेतानेच घ्यावा!

पुन्हा आम्ही नुसताच चहा पितो असं नाही, आम्हाला त्याच्याबरोबर टोस्ट बिस्किटं लागतात. Troy मधल्या पटेलकडे ज्या बिस्किटांच्या रिकाम्या शेल्फ दिसतात, त्या रिकामी करण्यात माझ्या नवऱ्याचा सिंहाचा वाटा आहे. मला त्याला सारखी आठवण करून द्यावी लागते; “अरे आपल्या दोघांना diabetes आहे. बिस्कीट खाऊन मरायच कां?” त्यावर त्याच म्हणणं ... “कधीतरी मरायचंच आहे.”

त्यावर माझं उत्तर “मरायचं तर इंडिया-चीन बॉर्डरवर लढायला जा आणि धारातीर्थी पड; पण बिस्कीट खाऊन मरू नकोस.”

आता नवीन वाक्य ऐकायला मिळत ते म्हणजे “coronavirus ने मरण्यापेक्षा बिस्कीट खाऊन मेलेलं बरं.”

जेव्हा हा self quarantine प्रकार चालू झाला तेव्हा माझा नवरा मोठ्या तोऱ्यात म्हणाला “मला वाचायला पुष्कळ पुस्तक आहेत.” नंतर लक्षात आलं की थोडा वेळ वाचल्यानंतर डोळे थकतात, मिटतात.

मग नवीन छंद लागला. एक दिवसाआड laundry व्हायला लागली. (हा मनुष्य गेल्या जन्मी धोबी असावा) एक दिवस रोजचे कपडे, नंतर towels, नंतर पलंगपोस, पायपुसणी. मग तक्रार घेऊन नवरोजी आले.

नवरा: मी दोनदा स्पिन cycle लावलं तरी खूप पाणी बाहेत पडतंय.

मी: तू ओव्हरलोड केला असशील!

नवरा: मला वाटत वॉशरला प्रॉब्लेम आहे. आपण condo घेतांना realtor म्हणाली होती सर्व appliances नवीन आहेत .

मी: जाऊ दे! हे corona संपल्यावर आपण नवा वॉशर घेऊ.

नवरा: तुझ्याकडे सर्व गोष्टींवर सोप्या उपाय असतो “नवीन घेऊंया”. अजून नवीन नवरा कसा शोधला नाहीस देवास ठाऊक. ह्या corona नंतर economy किती खराब होणार माहित आहे?

मी: मग आपल्याला appliances स्वस्त मिळतील. जाऊ दे पुढचं पुढे. तू आता tax करायला घे. असं म्हणून मी त्याला धोबीघाटापासून दूर करायचा प्रयत्न केला पण पुढची आफत काय आहे याची कल्पना नव्हती .

माझ्या विनंतीला मान देऊन नवऱ्याने टॅक्स करायचा निर्णय घेतला. मग थोडी कागदपत्रांची शोधाशोध चालू झाली. Basement मधून ढीगभर कागद dining table वर येऊन पडले. मग त्यांची तपासणी करताना लक्षात आलं की आपल्याकडे गेल्या ४५ वर्षांची कागदपत्रं अजून आहेत. मग ते नको असलेले कागद फेकून देण्याचा निर्णय घोषित केला गेला आणि मीसुद्धा या निर्णयाबद्दल नवऱ्याचे अभिनंदन केले आणि मग आमच्या घरी कागद shred करायचा कारखाना चालू झाला. तो shredder इतका भयंकर आवाज करतो की त्यापेक्षा १० washer-Dryers एकदम चालू केलेले बरे. त्या आवाजाने माझे इतकं डोकं उठलं की शेवटी जिभेवरचा ताबा सुटला ...

मी: आमचं आणखी किती वेळ डोकं उठवणार आहेस? माणसाच्या सहनशक्तीचा अंत तरी किती पाहायचा?

नवरा: अगं गेल्या ४५ वर्षांचे कागद आहेत.

मी: पण तो एक एक कागद shred करण्यापेक्षा बाहेरून सर्व एकदम कां नाही कापून घेत ?

नवरा: घरी करणं safe असतं (दिली एक लोणकढी ठेवून)

मी: मग मी अंघोळीला जाईन तेवढ्या वेळातच shred कर. दिवसभर माझे डोकं उठवू नकोस .

Tax file करायची deadline पुढे ढकलली गेल्यामुळं आता आपल्याला तेवढी घाई करायची गरज नाही. Shredding postponed !!

Move on to the next hobby ... हात धुणे.

ह्या corona problem च्या अगोदर सुद्धा माझ्या नवऱ्याचा सतत हात धुणे हा आवडता छंद होता. आणि आता तर त्या छंदाचं अतिरेकामध्ये रूपांतर झाले आहे. मंगेश पाडगावकरांनी हे ऐकलं तर म्हणतील "अहो हात त्याचे धुणारा तो मग तुमचे कुठे नडले?" म्हणणं बरोबर आहे; पण हॅन्ड सोप भाराभर संपतो त्याचं काय? दुकानात हॅन्ड सोप आणि sanitizer च्या shelves रिकाम्या आहेत त्याचं काय?

मी: हे बघ आपण घरातच असतो तेंव्हा खूप हात धुवायची गरज नाही. हॅन्ड सोपचा shortage आहे.

नवरा: दुकानात असेल पण आपल्या घरी १० वर्षांचा सप्लाय आहे. त्या वरच्या closet मध्ये निळी पिशवी आहे त्यात बघ किती बाटल्या भरल्या आहेत त्या. एवढा साठा करायची काय गरज आहे?

मी: अरे मी त्या गोष्टी भेट द्यायला घेतल्या आहेत. आजकाल मी मैत्रिणींना रोजच्या वापरातल्या गोष्टी gift म्हणून देते. म्हणजे उगाच दुसरं काहीतरी देऊन त्यांच्या घरात अडगळ नको.

नवरा: आणि काय काय मैत्रिणींना गिफ्ट देतेस? Toothpaste? toilet paper?

मी: पण तू अगोदर माझ्या closet ला हात लावायला गेलास कशाला?

नवरा: मला नवा टॉवेल हवा होता. आणि मला काय माहित तुझे closets कुठली आणि माझे कुठली!

मी: बरं मग ऐक बेडरूममधलं - तुझे कपडे आहेत - फक्त ते closet तुझं. बाकीची सर्व माझे!

नवरा: तुझे गुंडगिरी दिवसेंदिवस वाढतं चालली आहे.

शेवटी हात धुण्यावरून चालू झालेलं संभाषण माझ्यावर गुंडगिरीचा आरोप झाल्यावर संपलं.

इतक्यात बातमी ऐकली चीनमध्ये ३५० जोडप्यांनी घटस्फोटासाठी अर्ज केले आहेत. Quarantine मध्ये एकमेकांशी भांडून कंटाळल्यामुळे त्यांनी हा निर्णय घेतला आहे. वेडी आहेत की काय ही लोकं? न भांडता रटाळ आयुष्य जगणं किती कठीण आहे हे माहिती आहे कां यांना? खरं म्हणजे आपली सहनशक्ती वाढवल्याबद्दल आपण ह्या कोरोनाचे आभार मानले पाहिजेत. quarantine मध्ये आपलं लग्न टिकलं म्हणजे आता आपण कुठल्याही संकटाला तोंड देऊ शकतो!!

- शमा सुखटणकर

**With Best
Compliments from**

**Gangadhar
and
Pushpa
Vaishampayan**

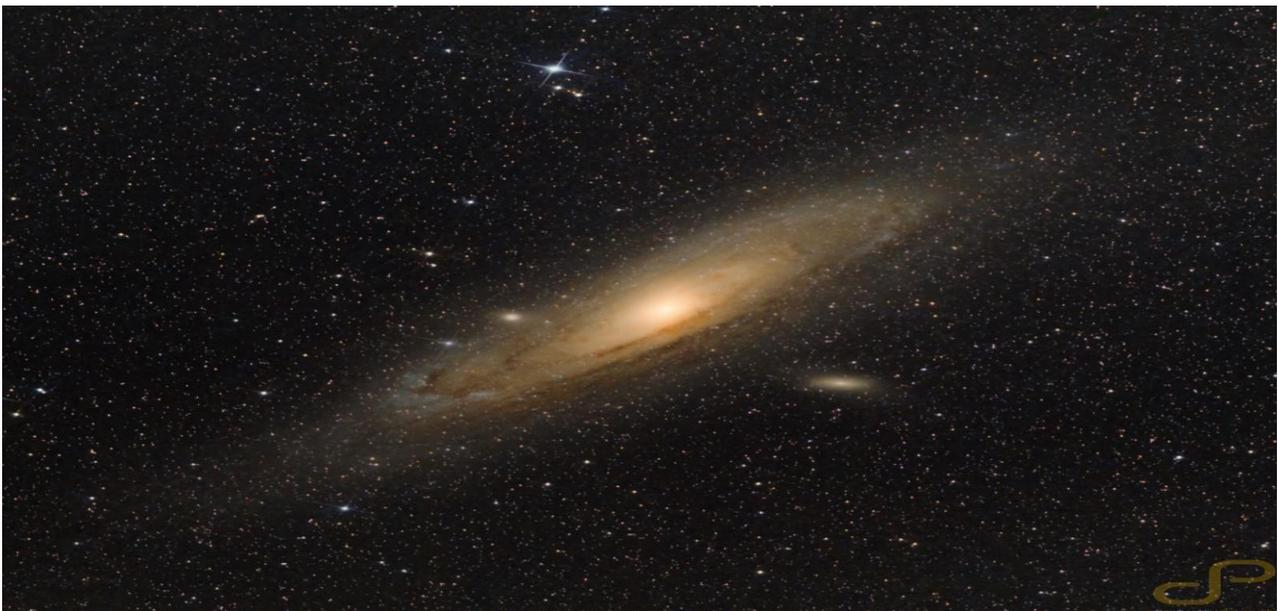

Astrophotography - The Art of Light

By Devesh Pande - IG Astrodarks

Introduction

Have you ever wanted to be a time traveller? This is a photo of the Andromeda galaxy I took in the fall of 2021. This spiral galaxy containing 1 trillion stars is one of the closest neighbours to our Milky way galaxy but is still 2.5 million light years away from us. That means this photo is a snapshot of the galaxy 2.5 million years ago because that's how long the light took to reach us. So, in a way, time travel is already possible. And if you have a camera, a tripod, and a telephoto lens, you can also 'look' into the past!

The Andromeda Galaxy photographed on Nov 8 2021

What is Astrophotography ?

Astronomy is a popular hobby in its own right. Perhaps you participate in the plethora of local stargazing events or perhaps you have a telescope of your own. If not, these are great ways to understand what astronomy is all about. There is, quite literally, a universe of possibilities out there. Astrophotographers, like me, typically start with very modest equipment and want to share what they see through the eyepiece. Many others who have seen milky way shots or shots of the planets get inspired and want to take up this hobby. To put it simply, astrophotography is the art of shooting astronomical objects. These subjects range from planets to nebulae to different galaxies!

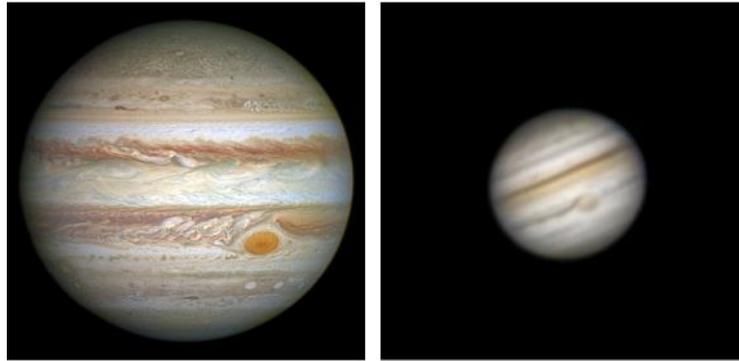

Set your expectations right

The digital revolution has made astrophotography accessible to anyone with a camera. Yet, this art remains one of the most intimidating genres of photography. If you look through astronomical journals with spectacular photographs and read the "fine prints", you'll see a lot of technical jargon. This leads one to believe that you need expensive equipment, to capture such photographs which isn't necessarily true. At the same time, we are not professionals. If you expect to capture Hubble-like images with simple equipment, there would be no reason to build gigantic observatories or send telescopes to space. It's important to set your expectations right!

Expectation v/s Reality

Your camera sees what your eyes cannot

This is perhaps the coolest part of astrophotography. Our eyes are very good at seeing in the dark, but they can only see part of the visible spectrum of light. The camera has no such limitation. A nebula, which is a cloud of gas that forms the stars, looks like a brown smear through the most expensive binoculars but looks vibrant through the camera's eye. Get ready to discover the wonders of the cosmos!

Rosette Nebula photographed on Jan 17 2022

The Observable Universe

The night sky is full of wonders. Many of the spectacles can be observed with naked eyes as well as cameras. However, nothing beats what you see through your eyes. I still remember as a young 15-year-old, I saw rings of Saturn, bands on the surface of Jupiter along with its 4 moons and the red planet, Mars and I was mesmerised to say the least! To observe the moon, planets and constellations, all you need is a binocular, a spotting scope or better a telescope. The exception to this is the deep sky stuff like nebulas and galaxies.

Plan your travel to find dark skies

One of the most unfortunate parts of astrophotography is finding dark skies. Light pollution is literally everywhere. If you look at the skies in Troy, you would hardly be able to see any stars. At the same time, if you venture out to Port Huron, you will see thousands of stars. There are a couple of dark sky reserves in Michigan, one in Port Austin and the other near Clayton. Mackinaw city has an international dark sky park so the next time you go to Mackinac island, be sure to visit this place.

Conclusion

Astrophotography is one of the most immediate ways we as humans can engage with the cosmos. Taking photos allows us momentarily to escape from our terrestrial confines. As technologies have improved and become more accessible, it has become easier to pursue astrophotography as a hobby. If you want to learn more about astrophotography, see more of my work or if you want to discuss the universe in general, you can reach me at deveshpande27@gmail.com. I post my work on instagram and can be looked up with the username **AstroDarks**. And as we say in the astro community, Clear Skies!

- Devesh Pande

kw

CENTRAL

KELLERWILLIAMS.

35427 Dodge Park Rd. Sterling Heights, MI 48312

SELL IN A FLASH, CALL KASH!

REALTOR®, KASHMIRA DESAI

YOUR METRO DETROIT EXPERT

View What is **ACTIVE, PENDING & SOLD** in your Neighborhood go to www.kashmira.kwrealty.com

Cell (248) 974 6979 Office (248) 655-7955

realtor.kashmira@gmail.com

हँ...यात तर काय ऐकायचंय! लहान असल्यापासून रामायण, महाभारत, कथा - कीर्तन - प्रवचन ऐकतोय!! माहितीये 'मला' सगळं!!

अहंकार!

भगवंताला संपूर्ण शरण जाण्यात पहिला अडसर जर कुठला असेल; तर तो अहंकाराचा! हा अनेक रूपांत आडवा येतो. 'माहितीये मला सगळं' च्याच पाठोपाठ आडवी येते; ती आपली 'चिकित्सक' बुद्धी!! आपण चांगले शिकले सवरलेले असतो; त्यामुळे आपल्याला 'सगळं कळतं'... असाही आपला समज असतो. त्यामुळे प्रत्येक गोष्ट विज्ञानाच्या कसोटीवर घासून पाहू लागतो. धरणाच्या उंचावरून पडणाऱ्या पाण्यापासून वीज नक्की कशी निर्माण होते; हे ठाऊक नसूनही आपण त्यावर विश्वास ठेवतो...कारण बटण दाबल्यावर लागलेला दिवा आपण रोज बघत असतो. पण या अमर्याद, अफाट, अनंत विश्वाचा पसारा; कुठल्याही किल्लीविना अविरत चालवणाऱ्या परमेश्वराच्या अस्तित्वाविषयी, त्याच्या सामर्थ्याविषयी मात्र आपली वैज्ञानिक दृष्टी शंका घेऊन; आपल्याला संपूर्ण शरणागती पासून अडवत असते.

जी कथा देवाची; तीच गुरुची! 'मी आणि माझा देव' यात direct connection असतांना हा "middle man" हवाच कशाला? अहंकाराच हे अजून एक रूप... गुरु झाला तरी तोसुद्धा माणूसच ना...मग मी काय बिनडोक आहे का; माझं मला न समजायलो...गीतेत, वेदांत, उपनिषदात सांगितलेल्यापेक्षा वेगळं काय सांगणार आहेत ते...अशा अनेक फुत्कारांचे विळखे घालत अहंकार आपल्याला बिलगून असतो!

या अहंकारावर समजा जरी मात करू शकलो; तरी 'अविश्वास' हा पुढचा अडसर तयार असतोच!!

अहंकारामुळे फक्त 'दिसणाऱ्या' गोष्टींवर विश्वास ठेवायची सवय लागल्यावर; संचित, प्रारब्ध, पाप-पुण्य, गतजन्म, पुनर्जन्म अशा साऱ्या न दिसणाऱ्या गोष्टींवर विश्वास ठेवणं मग जड जातं.

साक्षात भगवंतांनी गीतेत दिलेल्या

अनन्याश्चिन्तयन्तो मां ये जनाः पर्युपासते।

तेषां नित्याभियुक्तानां योगक्षेमं वहाम्यहम्॥

(जे भक्त अनन्य भावनेने मला शरण येऊन माझी उपासना आणि सतत चिंतन करत असतात; त्यांच्या योग क्षेम याची काळजी मी वाहात असतो) या वचनावर आपण विश्वास ठेवत नाही; तर मग माणूसच असलेल्या गुरुवर कसा विश्वास ठेवणार?

नैनं छिद्रन्ति शस्त्राणि नैनं दहति पावकः।

न चैनं क्लेदयन्त्यापो न शोषयति मारुत॥

कर्मण्येवाधिकारस्ते मा फलेषु कदाचन।

मा कर्मफलहेतुर्भूर्मा ते सङ्गोऽस्त्वकर्मणि॥

सर्वधर्मान्परित्यज्य मामेकं शरणं ब्रज।

अहं त्वां सर्वपापेभ्यो मोक्षयिष्यामि मा शुचः॥

हे सर्व शिकायच्या बरोबरीने 'अहंकार' आणि 'अविश्वास' यांवर विजय कसा मिळवायचा हे भगवंतांनी आधी सांगायला हवं होतं....

दिव्य रथ

पाच ज्ञानेंद्रिये, पाच कर्मेंद्रिये असे दहा अश्व जोडलेला रथ....आपले शरीर!

जिव्हेला तऱ्हातऱ्हेच्या रसना भोगण्याचं, बोलण्याचं स्वातंत्र्य आहे, कानांना सर्व काही ऐकायचं, डोळ्यांना जे दिसेल ते पाहायचं स्वातंत्र्य आहे...

या अनियंत्रित, बेफाम घोड्यांच्या जोरावर, भरवशावर सोडलेला रथ कसाही भरकटू शकतो; म्हणून या घोड्यांचे लगाम असतात

ते आपलं मन...!

एक वेळ वायूला वश करता येईल; पण मनाला आवरणं सर्वथा अशक्य!...अचपळ मन माझे, नावरे धाव आता!! पूजा, आरती करतांना, मीटिंगमध्ये बसलो असतांना दहा ठिकाणी धावून येते...

अशा या अचपळ मनाचे, बेफाम घोड्यांचे लगाम हाती घेतलेला; या दिव्य रथाचा सारथी असतो... ती आपली बुद्धी...!

अनियंत्रित घोड्यांना असलेले, अचपळ मनाचे लगाम; काबूत ठेवायची मोठीच जबाबदारी 'सद्सद्विवेक बुद्धी' या सारथ्यावर!...कारण

स्नेहबंध

बुद्धी विकल झाली की मायेच्या मोहाखाली असलेल्या मनाचा विजय ठरलेलाच!!

..मग सैल सोडलेल्या लगामाने, बेफाम अशवांचा रथ भरकटायला वेळ तो कितीसा लागणार!!!

बुद्धीला संगतीचा 'दोष' चटकन लागतो. "ढेकळासंगे हिरा भंगतो" असं म्हणतात. म्हणून सत्संग महत्वाचा! संतांच्या संगतीत, गुरूच्या संगतीत बुद्धी चांगल्या मार्गावर निश्चितच राहते.

...आणि या दिव्य रथात प्रवासी असतो तो

अविनाशी, अभोगी आत्मा!

जोवर शरीर, बुद्धी आणि मन एका रेषेत आहेत, चांगल्या विचारांशी तादात्म्य पावलेले आहेत; तोवर आत्म्याचा परमात्म्याच्या दिशेने प्रवास निर्वेध चालू असतो!!

साधक, साधन आणि साध्य

साधक आपण स्वतः असतो. शरीर हे 'केवळ' साधन असतं; आणि ईश्वरप्राप्ती हे अर्थातच सर्वांचं साध्य!!

आत्मा अविनाशी आहे...शरीर नश्वर आहे...; हे जरी खरं असलं तरी - याच शरीराच्या जोरावर साधना करता येते हेही विसरून चालणार नाही. त्यामुळे शरीराचं भरणपोषण केलंच पाहिजे, काळजी घेतलीच पाहिजे. "You need a right tool; to get the job done right."

पण 'काळजी घेणे' आणि 'लाड पुरवणे' यात फरक आहे आणि तो ध्यानात ठेवलाच पाहिजे. 'ब्रह्म आणि माया' यात जशी गल्लत होते; तशीच 'साधक आणि साधन' यात होते. 'अहं ब्रह्मास्मि' हे ठाऊक असूनसुद्धा; मायेच्या प्रभावाखाली शरीराची सुखलोलुपता वाढतच जाते. "If you only keep sharpening the tool; no job gets done". त्यामुळे 'साधक आणि साधन' यात जितक्या लवकर फरक करता येतो; तितक्या लवकर साधनाचा फक्त 'उपयोग' करून 'साध्या'वर लक्ष केंद्रित होतं.

साधक, साधन आणि साध्य हे 'एका रेषेत न येणारे त्रिकोणाचे तीन बिंदू' समजायचे; की 'कोणत्याही तीन बिंदूंतून एक वर्तुळ जातंच' असं म्हणत आपलं वर्तुळ पूर्ण करायचं हे ज्याचं त्यांनी ठरवायचं.

- संजय

C4D MORTGAGE COMPANY, LLC
OPENING DOORS — CLOSING LOANS

WHY C4D MORTGAGE COMPANY?

- ✓ Best in business since 2003 due to our dedication in customer service.
- ✓ Lowest rates on the market.
- ✓ 5-star rating on Zillow.
- ✓ Exceptional team of educated, licensed and experienced loan officers.
- ✓ Refinance, purchase, or cash-out loans.
- ✓ Zero closing costs.

Call today for a free consultation
(586) 421-5092

WWW.C4DMORTGAGE.COM

NMLS #151261

स्नेहबंध गैरसमज...

गैरसमज आणि समज ह्यात फरक काय असतो?
संवाद हाच खरं तर दोघांचा जनक असतो
पण मतभेदाचा फासा फेकून अहंकार ठाकतो उभा
सोपं समीकरण अवघड करतो... म्हणतो आता सोडवा

विवेक हळूच माघार घेतो, मुद्दे सैरभैर होतात
कटू शब्द भरतात जागा, गाठोडं जड करतात
तू का असं म्हणालीस? म्हणून मी असं म्हणालो
तू आधी चिडलीस माझ्यावर, मग मीही रागावलो

विधानावर विधान आदळतं - छिडते जुगलबंदी
एकमेकांवर सर करायची सोडत नाहीत संधी
गुलाबांच्या कळ्यांमधले काटेच आता दिसतात
दुसऱ्यावर ताशेरे ओढत उगीच दोघे दमतात

भावनांच्या लाटांचा येतो मग पूर
आणि.. अश्रुही टाहो फोडतात, भरून येतं उर
पण साध्य काय होतं सांगा, मनाला असं छळून ?
भूक नाही लागत मग, झोपही जाते उडून!

"चूक माझी नाहीच" ... जरी तोरा असतो ठाम
मन सारखं सूचवत असतं - "मोड अबोलाचा बांध"
वाटतं... शिरावे घट्ट मिठीत, गालावर ओठ टिकवावे
करून सारी पाटी कोरी, श्री गणेश पुन्हा गिरवावे

पण... "पेहेल कोण करणार?" अहंकार पुन्हा विचारतो
आणि मनातल्या मनात विचार दबकून तसाच रेंगाळतो
खरं तर टाळी कधीच एका हातौ वाजत नाही
पण तरीही अरेरावीचा तोरा पटकन संपत नाही

दुखत, खुरडत, चिडचिड करत जातात क्षण फुकत
समज तिथेच कोपऱ्यात असतो, उभा सगळं बघत
अश्या वेळी सांगते तुम्हाला नामी युक्ती करावी
गैरसमजातला "गैर" वगळून, जवळीक जरा साधावी

विश्वासाने समजाला थोडे कुरवाळून पाहावे
चूक-भूल देऊन-घेऊन, प्रेम फक्त उरावे.. प्रेम फक्त उरावे... प्रेम फक्त उरावे

विचार: समज आणि गैरसमज एकाच नाण्याचे दोन बाजू आहेत. ठरवलं तर समजुतीने घेऊ
शकतो. पण बहुतेकवेळा इरेला पेटून वाद होतात अनु त्यातुन गैरसमज वाढत जातात.
उगीचच "baggage" - गाठोडं तयार होत आणि मनं दुखावली जातात. समज खरं तर तिथेच
आडोश्याला उभा असतो. आपल्याला तो फक्त दिसावा लागतो.

- पूनम तोरगल

Avinash, Hema, Ruchi, Akash and Adarsh Rachmale

The N. Rachmale Foundation

Prosperity Through Service
Avinash and Hema Rachmale

Sky Group Grand, LLC.
Real Estate Group

Lakeshore Healthcare Group, Inc.
Nursing Home & Managed Care

Lakeshore Global
Infrastructure Contractors

www.therachmalefoundation.org | www.Lgccorp.com

